

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen
op zaterdag 19 oktober 1963

HET WOORD IS AAN HET INDIVIDU

Enkele beschouwingen bij het Europees verdrag van de Rechten van de Mens

Rede uitgesproken door Mr. Hein ALBERS

Er was eens een Israëliet, ⁽¹⁾ een gelovig man, die de Thora trouw beleed, en de sabbatrust stipt onderhield.

Maar ook een godvrezend mens kan zonder werk vallen, en dat onheil overkwam de arbeider.

Hij had dus recht op werklozensteun, althans, zo meende hij. Het uitbetalend bureau, in Brussel, weigerde die steun, omdat aanvrager zijn controlekaart niet op zaterdag liet afstempelen, iets wat elke dag van de week moet gebeuren, om de vergoeding te kunnen ontvangen, krachtens ministerieel besluit van 17 april 1954.

Hoe hij ook argumenteerde, dat de sabbat voor hem heilig was, en hij zich op deze dag om geen materiële dingen mocht bekommeren, de administratie bleef bij haar geliefd standpunt : reglement is reglement.

Toen hij niet meer wist hoe dit conflict te ontwijken, tussen de Mozaïsche wet en het besluit van de minister, kwam hij op het verstandig idee om een advocaat te raadplegen.

Deze vakman kende een andere wet, die zegt : « Eenieder heeft het recht om zijn godsdienst of overtuiging te belijden, door de praktische toepassing ervan, en het onderhouden van de geboden en voorschriften ».

Met deze tekst gewapend, togen raadsman en cliënt naar de klachtencommissie, die prompt gelijk gaf aan de werkloze.

De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening tekende beroep aan, maar de Commissie van Beroep bevestigde het eerste vonnis.

De Israëliet moest dus niet meer stempelen op zaterdag, ontving toch steungeld, en kon zodoende de rust handhaven van sabbat én van zijn geweten.

De zoeven aangehaalde tekst, waarop dit pleit ge-

wonnen werd, is niets anders dan artikel 9 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens ⁽²⁾.

Ondertekend te Rome in 1950, en Belgische wet geworden in 1955, beduidt het Verdrag een 'hoogst belangrijke aanwinst in de strijd van de enkeling om de vrijwaring van zijn Rechten. Strijd, die wellicht zolang zal duren als de mensheid zelf.

Slechts een paar hoopvolle én verfoeilijke momenten uit dit onstuimig epos, kunnen we hier even aanstippen :

Uit de Griekse sage is tot ons gekomen het onvergankelijk beeld van Antigone, symbool van gewetensvrijheid tegenover het geweld van de tyran.

Het was de Stoa, die voor het eerst in de Westerse filosofie de nadruk legde op de waarde van de menselijke persoon. De Stoïcijnen, met hun principe van natuurlijke gelijkheid van alle mensen, doorbraken de onderworpenheid van de antieke burger aan de stadstaat, en verkozen reeds één wereldorde boven nationaal-begrensde politiek.

Het Christendom, ofschoon het velerlei ontleende aan de Stoïcijnse ethiek, verruimde het begrip « mens » door te wijzen op de betekenis van de « andere ».

Machiavelli, uitvinder van de « raison d'état », veracht de enkeling, en verlaagt hem tot gedwee werktuig van de Prins.

Een vroegtijdig en vurig democraat, de Duitse Althusen, ⁽³⁾ schrijft in 1610 dat het opperste, onvervreemdbare gezag aan het volk behoort. Het volk vertrouwt het bestuur toe aan de hoogste ambtenaar, de koning, en ontnemt het hem, zodra hij zijn bevoegdheden te buiten gaat.

Dit was de eerste formulering van het « contrat social », dat Rousseau, anderhalve eeuw later, zou ontwikkelen, maar dan in totalitaire zin.

Een ander dieptepunt was Thomas Hobbes, die in zijn «Leviathan» de absolute staatssoevereiniteit verkondigt, kort nadien zo stralend uitgebeeld door de Zonnekoning.

Daartegenover stond dan weer de man, die de politieke filosofie in nieuwe banen leidde, hoofdfiguur uit de Verlichtingsperiode, en overtuigd verdediger van de individuele rechten: John Locke. Hij stelde dat de mens essentieel vrij is, en de voornaamste rol van de overheid erin bestaat die vrijheid te verzekeren.

Bij Georg Hegel vinden we de meest radicale verafgonding van de staatsidee, waarbij de onderdaan eenvoudig in het niet verzinkt.

Het nazisme, dat deze gedachte in praktijk omzette, heeft de onmenselijkheid ervan wel bijzonder tragisch aangetoond. Die opvatting klonk trouwens door in één van die kernachtige én misleidende leuzen, waarin Goebbels meester was: «Du bist nichts, dein Volk ist alles». «Dein Volk»... lees: de Staat!

Tot slot een positief geluid, het personalisme, dat, met denkers als Mounier en De Rougemont, andermaal de klemtoon legt op de persoon, als basis en einddoel van de gemeenschap.

Bij de stamboom zelf van het Europees Verdrag hoeven we niet lang te verwijlen. U kent zijn voornaamste takken; waaronder de Magna Charta, de Brabantse Blijde Inkomst, (4) Habeas Corpus Act en Bill of Rights.

Maar het stuk geschiedenis, op het einde van de 18e eeuw geschreven, verdient toch wel bijzondere vermelding.

Virginia (5) was het eerste land ter wereld, dat, bij het begin van de vrijheidsoorlog tegen Engeland, op 12 juni 1776, plechtig een «Declaration of Rights» afkondigde, als inleiding tot de eigen, nieuwe grondwet. Nog in datzelfde jaar namen Pennsylvania, Maryland en North-Carolina zulke Verklaring op in hun constitutie.

Hier worden voor het eerst de fundamentele mensenrechten uitdrukkelijk erkend, en geldend gemaakt voor elk individu, zonder onderscheid van geslacht, nationaliteit, godsdienst, enz. Hier is voor het eerst sprake van «every individual», «every member of society», «all mankind».

Het zijn deze Noord-Amerikaanse Verklaringen en grondwetten, die tot richtlijn dienden voor soortgelijke Europese documenten, waaronder de vermaarde «Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen».

Wie nam het initiatief tot de Franse Declaratie?

La Fayette, die immers de Nieuwe Wereld mee had helpen bevrijden van de Britten. Samen met zijn krijgsroem, sloot hij het Amerikaans denkbeeld van Rechtsverklaringen in zijn bagage, en verschepte het, met revolutionaire wind in de zeilen, naar de Constituante te Parijs.

Artikel 3 van de Franse Verklaring bepaalt:

«Le principe de toute souveraineté réside essentiellement dans la nation». Principe, dat de Burgers van Virginia 13 jaar eerder aldus hadden neergeschreven: «All power is vested... in the people». En we horen meteen artikel 25 van onze Grondwet: «Alle machten gaan uit van de Natie». Eén voorbeeld, uit vele, van deze Amerikaanse herkomst. Het onderscheid tussen de Angelsaksische oorkonden en het Franse stuk, ligt vooral in de rationalistische toon van dit laatste.

Jongste en directe bron van het Europees Verdrag is de «Universele Verklaring van de Rechten van de Mens», afgekondigd door de U.N.O. in 1948.

Deze akte bezit wel geen kracht van wet, (6) maar

betekent toch heel wat meer dan een lijst van vrome Nieuwjaarswensen, wat sommigen beweren.

Zij oefent merkbare invloed op internationale akkoorden, op grondwetten van nieuwe staten, en nationale rechtspraak.

In ons land werd wellicht het eerste vonnis, dat er zich op beroept, geveeld door de Rechtbank van Kortrijk in 1951 (7). Enige tijd later, oordeelde zelfs deze Rechtbank, in een voogdijkwestie, (8) dat de Universele Verklaring door België bekrachtigd werd, en dus de uitlegging der Belgische wetten diende te beheersen. Een enthousiaste... vergissing: ons parlement heeft dat stuk nooit geratificeerd (9).

* * *

En zo komen we aan het Verdrag. Officieel heet dat: «Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele Vrijheden», in de wandel genoemd: Europese Conventie, of Verdrag van de Rechten van de Mens.

Over welke rechten gaat het dan, die zo speciaal, bij internationale overeenkomst, om bescherming vragen?

Het zijn die rechten, die de mens van nature uit bezit, door het feit alleen dat hij of zij een menselijk wezen is. Het zijn grondrechten, met de mens geboren, vóór de Staat bestond. Zij vormen het «ius in cordibus scriptum», waarvan Cicero al sprak.

Rechten en vrijheden, die wij moeten bezitten, om mens te kunnen blijven en het steeds meer te worden, om niet tot slaaf of robot te vervallen.

Ik noem er enkele: recht op leven, op vrijheid van gedachten en geweten, vrije meningsuiting, vrijheid van vereniging, recht op eigen gezins- en privé-leven, enz.

Maar die rechten kan men zo gemakkelijk schenden, en die vrijheden vernietigen. Ze zijn zo broos. De opgang van de mensheid naar hogere beschaving en verfijning vordert moeizaam, en vergt eeuwen. De teruggang, de afbraak kan zeer snel en totaal om zich heen grijpen, zoals de jongste oorlog bewees.

Daarom vereisen die waarden afdoende beschutting tegen de willekeur van de Macht. Daar mag geen staat aan tornen.

Het Verdrag betekent dan ook iets volkomen nieuws in het Volkenrecht. Het is geen tractaat meer in de geijkte zin van het woord, een internationale overeenkomst waarbij alleen staten partij zijn, en waar de particulier geheel buiten blijft, of er de uitwerking slechts passief van ondergaat.

Neen, hier treedt de mens naar voor.

De ratio legis, de kern van het Verdrag is juist het individu. Vijftien landen, tot nog toe, hebben zich nu uitdrukkelijk verbonden de mens te respecteren, door behoeding van zijn oorspronkelijke rechten en vrijheden.

In die bescherming ligt een tweede kenmerk van de Conventie. Zij maakt namelijk voor het eerst een doeltreffende controle mogelijk, die hierin bestaat, dat zowel de particulier als een land, klacht kan neerleggen wegens schending van het Verdrag, bij een nieuw rechterlijk organisme. Dit oordeelt, als een supra-nationale rechtbank, over de handelwijze der staten, en kan deze desnoods veroordelen tot een «billijke genoegdoening», volgens de term van het Verdrag (art. 50).

Dat dit alles een aanzienlijke beperking van soevereiniteit meebrengt voor de betrokken staten, spreekt vanzelf. Het strekt trouwens deze landen tot eer, hiertoe bereid te zijn gevonden. Door de Con-

ventie te onderschrijven, hebben zij zich vrijwillig verplicht tot waarachtige beleving van de democratie.

Het Verdrag was het werk van de Raad van Europa, die nu 17 leden telt. Vijftien daarvan hebben het bekrachtigd. Dit was mogelijk omdat deze groep bezielde is, zoals de aanhef vermeldt, met éénzelfde geest, en een gemeenschappelijk erfdeel bezit van politieke tradities, idealen, vrijheid, en heerschappij van het recht. Of, naar het woord van Valéry: « Une société des nations, suppose une société des esprits ».

Wie zijn de twee achterblijvers? Zwitserland, jongste lid, 5 maanden oud, dat zich nog even moet beraden. Trouwens, ik kom er dadelijk op terug, zal Zwitserland zijn grondwet wat moeten bijwerken, om het Verdrag integraal te kunnen naleven.

En dan, Frankrijk, dat de Conventie wel ondertekende, maar nog niet bekrachtigde.

Zolang in Algerië een onmenselijke oorlog woedde — en elke oorlog is dat uiteraard — konden onze Zuiderburen zich natuurlijk niet de democratische weelde veroorloven, om mensenrechten te handhaven temidden van het krijgsgeweld, dat alleen maar macht, en liefst overmacht erkent. Toch kwam een einde aan dit drama, bijna anderhalf jaar geleden.

Maar, wie ziet hoe het huidige Franse Staatsvoorzitter rimpelt bij het minste gerucht over soevereiniteitsbesnoeiing, kan zich geen uitbundige illusies maken omtrent een spoedige deelneming door Frankrijk.

Heeft nu de Conventie in de 15 lidstaten precies dezelfde uitwerking, moeten hun nationale rechtbanken ze automatisch toepassen, kan de particulier haar rechtstreeks inroepen bij die rechtbanken, met andere woorden, is het Verdrag « self-executing », ⁽¹⁰⁾ volgens de gangbare Engelse term?

Het is dat niet in 3 staten: Groot-Brittannië, Ierland en IJsland. Deze kennen enkel, wat men wel eens noemt, de kleine ratificatie, die inhoudt dat de interne rechtsorde, daar waar nodig, aangepast wordt aan het Verdrag bij afzonderlijke wet, maar dus niet dat dit Verdrag zelf onmiddellijk als wet geldt in het rijk.

Dit laatste is wél het geval, in de landen van de grote ratificatie, waaronder Nederland, Duitsland en België.

De vraag of de Conventie self-executing is in een derde groep staten, blijft tot heden betwist, bij gebrek aan duidelijke wetteksten of rechtspraak.

Op dit terrein gaat Nederland zeer ver, dat in artikel 65 van zijn Grondwet het overzicht bevestigt van internationale akkoorden over eigen wet en Grondwet zelf. In Nederland heeft het Verdrag dus voorrang zelfs op de Constitutie.

Laten we nu nagaan hoe de bescherming van de rechten werkt. Deze wordt vooral bereikt, we zeggen het reeds, door de mogelijkheid om een Staat, verdacht van inbreuk op het Verdrag, ter verantwoording te roepen vóór een onafhankelijke, supra-nationale rechtsmacht, samengesteld uit drie organen: de Europese Commissie, het Europese Hof, en het Comité van ministers, alle gevestigd te Straatsburg ⁽¹¹⁾.

Klager kunnen zijn, zowel een privé-persoon als een staat. Beklaagde, alleen een staat.

Tot heden, gingen drie klachten uit van een staat: twee van Griekenland tegen Groot-Brittannië, en één van Oostenrijk tegen Italië.

De eerste ⁽¹²⁾ Griekse beschuldiging betrof ongeoorloofde praktijken van de Britse Overheid op

Cyprus, zoals wederrechtelijke gevangenhouding en deportatie van sommige lieden, en een typisch Engelse kastijding: de zweepslag.

Deze klacht werd ontvankelijk verklaard, waarna, zoals het Verdrag voorschrijft, een sub-commissie van 7 leden het geschil minnelijk trachtte te regelen, en tevens ter plaatse een onderzoek deed naar de feiten. Echter volgde geen uitspraak over de grond van de zaak, omdat inmiddels de Cyprische kwestie opgelost werd.

De tweede ⁽¹³⁾ Griekse aantijging sloeg op 49 gevallen van foltering. Voor 29 daarvan, werd ook deze klacht aanvaard, doch eveneens zonder gevolg geclassificeerd om dezelfde reden: de onafhankelijkheid van het eiland, waardoor een einde kwam aan de gelaakte toestanden.

De ontknoping van het geschil om Cyprus werd trouwens bespoedigd, door dit optreden van de Europese Commissie.

Artikel 3 van het Verdrag, door de Grieken ingeroepen, bepaalt: « Niemand mag worden onderworpen aan foltering, noch aan onmenselijke behandelingen » ⁽¹⁴⁾.

Eigenlijk wel wat bedroevend, dat men zulke dingen nog in 1950 moest verbieden bij internationale overeenkomst, als U bedenkt dat daden van wreedheid en mishandelingen al sinds '29 strafbaar zijn krachtens de wet op de dierenbescherming.

En wat had Oostenrijk aan Italië te verwijten? ⁽¹⁵⁾

Dat daar de rechten van de verdediging waren geschonden in een proces tegen enkele Zuid-Tirolers, beticht van doodslag op een Italiaans douanier; dit alles in verband natuurlijk met het Zuid-Tirolse vraagstuk, dat, zoals U weet, in ruime mate ook een taalkwestie is.

Deze klacht, gedeeltelijk ontvankelijk, wordt thans nog onderzocht door het Comité van Ministers, dat zal moeten beslissen of Italië al dan niet inbreuk pleegde op het Verdrag.

Toch is het niet deze controle van de staten op elkaar, die de mensenrechten het meest doelmatig beschermt.

Geen enkele regering zal immers haar goede relaties met een andere zo maar op het spel zetten, alleen om de rechten van een particulier te vrijwaren.

Slechts wanneer de betrekkingen tussen bepaalde landen toch al grondig verknoeid zijn, zoals voorheen tussen Griekenland en Engeland, en nu nog tussen Oostenrijk en Italië, zullen die partijen er desnoods niet voor terugdeinzen om elkaar in beschuldiging te stellen.

Bij normale verhoudingen tussen twee of meer staten, zal de enkeling, integendeel, af te rekenen hebben met wat Senator Rolin noemde « la conspiration du silence ».

De opstellers van de Conventie wisten deze klip te omzeilen, door invoering van een revolutionair begrip, zwaartepunt van het Verdrag: het *individueel* klachtrecht.

Thans kan, voor het eerst in de geschiedenis, de burger, als volkomen gelijkwaardige procespartij, zijn machtige tegenstander, de Staat, ontmoeten vóór een supra-nationale rechter.

Thans wordt de mens bekwaam om zelf de internationale openbare vordering in te leiden.

Thans is het woord aan het individu!

Het buitengewoon karakter van dit systeem blijkt uit deze woorden, die een specialist in het Volkenrecht, Professor Van Bogaert, 12 jaar geleden nog kon schrijven:

«Indien men dit ideaal (bescherming van menselijke rechten) konsekwent wil doorzetten, moet het individu zijn rechten kunnen opeisen; zonder dit zou het geen zin hebben een recht te verlenen. Een staat zou derhalve volkomen aansprakelijk moeten zijn tegenover een internationale rechtsmacht, waar zowel zijn eigen onderdanen als die van een andere mogendheid hun klachten kunnen neerleggen. De rechtsbekwaamheid van een staat zou daarbij sterk afnemen, daar hij internationaal aansprakelijk zou gesteld zijn op tal van gebieden, die uiteraard met zijn politieke activiteit in verband staan. Een dergelijk rechtssysteem is volkomen strijdig met de aard van het volkenrecht zelf.» (16)

Welnu, internationale verantwoordelijkheid van de staat, beperking van soevereiniteit, klachtrecht van het individu, dit alles brengt het Verdrag tot stand.

Zo ver gaat dit klachtrecht, zo zeer grijpt het in de nationale rechtssferen in, dat de Conventie dan ook aan ieder land de vrije keuze laat om het al of niet te erkennen (17).

De particulier kan dus alleen dat land rechtstreeks aanspreken, dat uitdrukkelijk aanvaard heeft om door een particulier aangesproken te worden.

Vijf staten op de vijftien, dulden dat nog niet: Groot-Brittannië, Italië, Griekenland, Turkije en Cyprus.

Meent U dat één van deze vijf Uw rechten krenkte, dan blijft U slechts de mogelijkheid om één andere lid-staat te verzoeken in Uw naam klacht neer te leggen bij de Commissie.

De aangezochte staat zal Uw bede niet verhoren, indien hij zelf geen voordeel vindt in de beschaming van het land, dat U griefde.

Ter illustratie, dit geval.

Dr. Banda vertoefde enige tijd in Britse gevangenschap, alvorens premier van Nyassaland te kunnen worden, een procedure die de meeste leiders van de nieuwe Afro-Aziatische republieken hebben doorlopen. Dr. Banda verweet Engeland zekere onregelmatigheden aangaande zijn hechtenis, maar kon dus niet zelf optreden tegen de regering van Hare Britse Majesteit, die het individueel klachtrecht verwerpt.

Daarom verzocht hij IJsland om namens hem een bezwaarschrift te sturen naar de Commissie.

IJsland heeft dit koel geweigerd (18).

Indertijd, waarom zou Reykjavik moeilijkheden maken met Londen, om een zekere heer Banda?

Logica is wellicht geen Engelse deugd, wat, onder andere bleek uit de bespreking van het Verdrag in het Lagerhuis. Daar stelde een lid deze scherpe vraag aan de woordvoerder van de regering: «Hoe verzoent U de afwijzing van het klachtrecht door Engeland met de Britse houding op het proces te Nürnberg? Kunt U de opvatting huldigen dat een individu wel internationale plichten heeft, wier verzaking het desnoods met de galg bekoopt, maar geen internationale rechten?»

De regering antwoordde enkel dat Nürnberg een uitzonderlijk geval was (19).

De facultatieve aanvaarding van het klachtrecht doet afbreuk aan een eeuwenoud volkenrechtelijk principe: de wederkerigheid. Zo kan een Turk persoonlijk ageren tegen België, maar een Belg kan dat niet tegen Turkije, dat geen klachtrecht toelaat.

Nog sterker: ieder mens ter wereld, zonder onderscheid, heeft nu het recht om zelf te handelen tegen één van de 10 staten, die dat geaccepteerd hebben; terwijl alleen een staat, die lid is van het Verdrag, een ander lid mag aanklagen.

Bijvoorbeeld kan een Mexicaan Nederland voor de Commissie roepen, maar Mexico kan dat niet.

Dus heeft elke burger van een staat, die geen partij is bij het Verdrag, een internationaal recht, dat zijn eigen land niet bezit! Beslist een nieuw verschijnsel in het Volkenrecht.

De apatriden of staatlozen, steeds zo pijnlijk verstoken van reële bescherming, kunnen nu het Verdrag invoeren. Want men hoeft maar eenvoudig «Mens» te zijn, ook zonder nationaliteit, om in Straatsburg gehoord te worden.

Er is wel wat veranderd, sinds een Arbitrage-raad, enkele jaren geleden, nog dit oordeel velde:

«De Staat pleegt geen internationaal misdrijf, wanneer hij schade berokkent aan een apatride, en dus heeft geen enkele Staat het recht om tussen te komen of klacht in te dienen namens die heimatloze» (20).

Het Verdrag, let niet meer op nationale kleur.

Zo trad Griekenland in het krijt voor Britse onderdanen, wat toen de Cyprioten nog waren. En Oostenrijk staat op de bres voor Italiaanse burgers, de Zuid-Tirolers.

Een ander voordeel van het individueel klachtrecht is, dat het de internationale geschillen depolitiseert.

Immers zal een bezwaar, door een staat tegen een andere geopperd, meestal met politieke bijbedoelingen gepaard gaan. Zo had Griekenland er belang bij dat Cyprus onafhankelijk werd; en Oostenrijk verlangde de autonomie voor het Duitssprekend Zuid-Tirol.

Het individu, daarentegen, vraagt enkel bescherming van eigen privé-rechten, zonder daarom hoogspanning te verwekken tussen regeringen.

Even een woord over de procedure (21).

De Commissie onderzoekt of een klacht ontvankelijk is. Zo ja, dan gaat een sub-commissie aan het werk, die tracht de kwestie in der minne te regelen. Slaagt zij daar niet in, dan stelt de plenaire Commissie een volledig rapport op, en legt dit voor aan het Comité van ministers.

Vanaf dit ogenblik kunnen de Commissie, of het klagende of beschuldigde land de zaak binnen de 3 maanden vóór het Hof brengen. Gebeurt dit niet, dan beslist het Comité of het Verdrag al dan niet geschonden werd.

Gewichtig is de vraag, aan welke voorwaarden (22) een klacht moet voldoen, om ontvankelijk te worden verklaard. De bijzonderste zijn, onder andere:

- voorafgaande uitputting van alle nationale rechtsmiddelen;
- neerlegging van het verzoekschrift, binnen de 6 maanden, na de definitieve nationale uitspraak;
- krenking van een recht, door de Conventie vermeld;
- klacht tegen een Staat, die het individueel klachtrecht aanneemt.

Enkele voorbeelden.

Zoals U weet, werd Rudolf Hess in Nürnberg veroordeeld tot levenslange hechtenis. In '59 wees de Commissie zijn verzoekschrift af, gericht tegen Frankrijk en Engeland, omdat Frankrijk buiten het Verdrag blijft, en Engeland geen klachtrecht toekent aan het individu.

Een eerste klacht van Franstalige landgenoten tegen België leed schipbreuk, omdat zij de nationale rechtsmiddelen niet hadden uitgeput. Zij waren beboet door een Politierechtbank, wegens foutieve invulling van de telformulieren, en hadden verzuimd beroep aan te tekenen, alvorens de zaak bij de Commissie aanhangig te maken (23).

De jongste bezwaren van Franssprekenden tegen

het taalregime in het Belgisch onderwijs, werden niet ontvangen, voor zover zij verwezen naar de vrijheid van gedachte en meningsuiting. Zij zijn wél ontvankelijk verklaard in zake rechtsbescherming zonder onderscheid naar taal, ontzag voor het gezinsleven, en het recht van de ouders om hun kinderen op te voeden naar eigen overtuiging (24).

Hoe de Commissie deze ontvankelijkheid motiveerde, blijft vooralsnog geheim. In de huidige fase van de procedure, waar de sub-commissie van 7 leden nu de grond van de zaak gaat onderzoeken, kan men enkel opmerken dat er, volgens de Commissie, een tegenstelling zou kunnen bestaan tussen het Verdrag en onze taalwetten.

De hoogst belangrijke verplichting — ik kom er even op terug — om vooraf alle interne rechtsmiddelen te gebruiken, heeft een tweevoudig doel :

1) de Staat, verdacht van schending van een mensenrecht, moet de gelegenheid hebben, om eerst zelf die schending ongedaan te maken, binnen het raam van zijn eigen rechtsorde ;

2) beletten dat de Commissie een grondig onderzoek zou moeten wijden aan allerlei wilde klachten, die grappenmakers en zwakhoofdigen nu eenmaal zo gaarne naar openbare instanties sturen.

In 1956 werd de Communistische Partij in West-Duitsland opgeheven bij arrest van het federaal grondwettelijk hof. De Partij legde klacht neer, omdat de Bundesrepubliek de vrijheid van vereniging zou geschonden hebben.

Tegenover deze beschuldiging stelde de Commissie het merkwaardig artikel 17 van het Verdrag. Dit verbiedt de bescherming van de rechten en vrijheden in te roepen als een middel, om juist die waarden te vernietigen.

De Partij had zelf verklaard, en bleef bij dat standpunt, dat haar hoofddoel was de vestiging van de dictatuur van het proletariaat. Welnu, zegt de Commissie, (25) elke vorm van dictatuur leidt noodzakelijk tot afschaffing van de rechten, die het Verdrag wil behoeden. Geen vrijheid dus, voor de vijanden van de vrijheid.

De Conventie bepaalt ook dat ieder mens recht heeft op het ongestoord genot van zijn eigendom (26).

De IJslander Gudmundsson vond dat zijn regering hem wel erg stoorde in dat genot, door invoering van een kapitaalsbelasting op de grote fortuinen, gaande tot 25%. Zijn advocaten stuurden lange besluiten naar Straatsburg.

Toch strandde de klacht, omdat een belasting van 25 % — voor Gudmundsson was het er maar 15 — te betalen over een periode van 10 jaar, volgens de Commissie, geen afbreuk doet aan het eigendomsrecht.

Daarenboven behoort de invoering van fiscale wetten tot de soevereine macht van de Staat, als zij het openbaar nut dienen, wat klager betwist had (27).

Door het Europees Hof werden deze twee interessante zaken behandeld.

De eis van Lawless tegen Ierland, en van De Becker tegen België.

Lawless, een jonge arbeider, was lid van een illegale beweging, de « Irish Republican Army », die tot doel had Noord-Ierland, autonoom Brits gebied, weer bij de Ierse Republiek te voegen, desnoods met geweld.

In 1957 wordt Lawless aangehouden, en blijft 5 maanden gearresteerd in een militair kamp, zonder vóór een rechter te verschijnen, of de redenen van zijn aanhouding te vernemen.

Hij dient klacht in wegens deze onregelmatigheden.

In een voortreffelijk gemotiveerd arrest (28) geeft het Hof ongelijk aan de Ierse regering op twee van de drie voornaamste punten in betwisting.

Ten 1e, oordeelde het, dat klager het Verdrag niet gebruikte ter rechtvaardiging van zijn terreurdaden — wat Ierland beweerde — maar het enkel inriep wegens schending van bepaalde rechten.

Ten 2de, besliste het Hof dat de wijze van arrestatie en gevangenhouding inderdaad niet strookte met de voorschriften van het Verdrag.

Maar op het 3e punt kreeg Ierland wel gelijk : de vrijheidsberoving — op zichzelf onrechtmatig — was gedekt door artikel 15 van de Conventie, dat aan iedere Staat toelaat af te wijken van zijn verplichtingen, in geval van algemene noodtoestand. Deze was, volgens het Hof, aanwezig in Ierland, dat aldus het Verdrag niet had overtreden.

De Brusselse journalist, De Becker, tijdens de bezetting hoofdredacteur van « Le Soir », werd na de oorlog levenslang ontzet uit het recht om te publiceren, krachtens het beruchte artikel 123 sexies van het Strafwetboek.

Ballingschap, retro-activiteit van de strafwet, beknutting van vrije meningsuiting, dat waren de grieven die De Becker aan de wijsheid van de Europese rechters onderwierp.

Hoe bevreemdend ook, het Verdrag noemt niet het recht van een mens om te wonen in zijn vaderland. Op dit punt bleef de klacht dus zonder gevolg.

Voorts beweerde verzoeker dat hij gestraft was voor feiten, die geen wet destijds verbood. En inderdaad, de Conventie duldt geen terugwerkende strafbaarheid, behalve voor daden, die de algemene rechtsbeginselen schenden, door de beschaafde volken erkend (29).

Deze enige uitzondering werd in het internationaal strafrecht ingevoerd, ter rechtvaardiging van het proces te Nürnberg, (30) waar de nazi-leiders ook de non-retroactiviteit te berde brachten. De Commissie oordeelde dat de handelwijze van De Becker in de oorlogsjaren die algemene rechtsbeginselen verguisde, en verwierp.

Maar in het derde deel van het bezwaarschrift, levenslang verbod van publicatie, zag de Commissie (31) wél een reden van ontvankelijkheid. Zij aanvaardde deze grief, en zocht naar een minnelijke regeling met de Belgische Staat. Geen oplossing werd gevonden, zodat de Commissie het geschil aan het Hof voorlegde.

Inmiddels had ons Parlement, zeer verstandig en diplomatisch, de wet van 30 juni 1961 (32) gestemd, waardoor 123 sexies een zachtmoediger aanschijn verkreeg, dat nu voldoening schonk aan De Becker, die zijn klacht introk, waarna het Hof de zaak schrapte (33).

Ook in dit geding was aan klager tegengeworpen dat hij de nationale rechtsmiddelen niet had uitgeput. Inderdaad, had hij alleen beroep aangetekend bij het Militair Gerechtshof, maar zich niet in cassatie voorzien. Evenmin had hij eerherstel aangevraagd.

Daarop antwoordde de Commissie dat niemand een intern verhaalmiddel hoeft uit te putten, indien dit toch niet kan verhelpen aan de gewraakte rechtschending. Zo kon het Hof van Cassatie De Becker in geen geval onttrekken aan de toepassing van het wetsartikel 123 sexies.

En wat het eerherstel betrof, de Commissie beschouwde dit niet als een gewoon middel van verhaal, omdat het, in België, een gunst is die al of

niet wordt verleend, maar geen recht dat men kan opeisen.

Wat blijkt uit deze voorbeelden?

Dat de meeste klachten falen.

Waarom?

Omdat de 15 lid-staten de democratie doorgaans oprecht beleven, en hun wetgevers het Verdrag dus onderhouden.

Wie dan toch meent deze landen in beschuldiging te moeten stellen, raadplege liefst vooraf een jurist, die kan nagaan of minstens de voorwaarden van ontvankelijkheid vervuld zijn.

Welnu, de statistieken ⁽³⁴⁾ wijzen uit dat meer dan 90 % van de klagers dit consult verzuimen, en ook daarom, vergeefs naar Straatsburg reizen.

We zagen dat de Conventie nog leemten vertoont: zij noemt verscheidene rechten niet, en gedooft misschien teveel uitwegen; de procedure vordert vaak langzaam, en dergelijke tekorten meer.

De betekenis van het document ligt nochtans niet uitsluitend in de beslissingen van Commissie en Hof.

In stijgende mate doen de nationale rechtbanken beroep op het Verdrag, dat immers wet is voor velen onder hen ⁽³⁵⁾. Steeds vaker komt de burger er mee in aanraking.

De publieke opinie ontwaakt.

Niet alleen inspireert het de rechtspraak; ook grondwetten werden al gewijzigd en aangepast aan de Conventie.

Dat gebeurde in Oostenrijk ⁽³⁶⁾, en in Noorwegen ⁽³⁷⁾, waar de constitutie van 1814 de toegang tot het Noors grondgebied ontzegde aan de Jezuïeten. Nadat Noorwegen het Verdrag had goedgekeurd, ontdekte het dat ook Jezuïeten vallen onder het begrip « mens », en werd dat verbod in 1956 opgeheven.

Eenzelfde angst voor deze Orde leest men in de Zwitserse grondwet, waarvan artikel 51 nu nog bepaalt dat zij in geen enkel deel van de Confederatie kan ontvangen worden. Een onderscheid, dat ook Zwitserland zal moeten afschaffen, wil het als volwaardig lid deelnemen aan het Verdrag.

En zelfs buiten Europa, laat de Conventie haar invloed gelden, onder meer op verscheidene nieuwe Afrikaanse staten, zoals Nigeria, ⁽³⁸⁾ dat in zijn basiswet de Europese tekst van nabij volgt.

Een dergelijke invloed stelt men vast in de akte over Mensenrechten, die de Organisatie van Amerikaanse Staten thans ontwerpt ⁽³⁹⁾.

Tot dat het Verdrag in de helft van de 20ste eeuw tot stand kwam, was het individu maar een stiefkind van het Volkenrecht.

Nu begint de mens, ook in het verkeer tussen de staten, een actieve rol te spelen, nu wordt hij subject van internationale rechten.

De Conventie verlaat de klassieke wegen, en verzet de bakens: met de wederkerigheid houdt zij geen rekening meer. De stoeve regel van de « diplomatieke bescherming » vervalt. Volgens deze was een staat bekwaam om uitsluitend voor zijn eigen onderdanen op te treden tegen een ander land. Nu kunnen 15 regeringen bescherming eisen voor elke sterveling, zonder onderscheid, en niet alleen meer tegen een ander land, maar bij een supra-nationale rechter.

Ook druipt het Verdrag regelrecht in tegen artikel 2, paragraaf 7, van het U.N.O.-handvest, dat nog immer het hoogheilige, maar verzuilde principe huldigt van non-interventie in binnenlandse aangelegenheden.

Integendeel, de uitdrukkelijke bedoeling is juist de wetgevingen te toetsen aan de vereisten van het Men-

senrecht, en daarover een bindend oordeel te vellen. Dus zijn de lid-staten nu verantwoordelijk, ook voor hun wetgevingen.

Niet deze regeringen volgen de juiste koers, die, nog verblind door de getaande glans van de absolute soevereiniteit, doelmatige internationale controle weigeren, maar wél de Staten, die ten gunste van het individu, vrijwillig hun instellingen onderwerpen aan het toezicht van een hogere rechter.

Het zijn dan ook deze landen die, door het Europees Verdrag in zijn volle omvang te aanvaarden, getuigen van de ware geest van verdraagzaamheid.

Kenmerkend, en verheugend, voor onze tijd, is juist de drang naar éénwording, elkaar begrijpen, wat toch dé voorwaarden zijn om te komen tot die universele wereldorde, waarin een wet, een recht in elke mens de persoon eerbiedigt.

(1) Journ. Trib. 1962 p. 267 (1e aanleg), en 1963 p. 285 (beroep).

(2) Wet van 13 mei 1955; Staatsblad 19 augustus 1955, met de officiële Engelse en Franse tekst, en een Nederlandse vertaling.

De volledige tekst is ook opgenomen in « Les Codes Lar-cier » éd. 1959 T.V. pp. 421-425, en in « Les Codes Belges » (Servais & Mechelynck) éd. 1961 T. III, pp. 425-433.

(3) Cfr. « Alte Rechtsformen des Widerstandes gegen Will-kürherrschaft » door prof. L. Delfos 1953, niet gepubl. (Son-derdruck aus Archiv für Philosophie, Universität Göt-tingen), n Winkler Prins' Algem. Encyclopaedie.

(4) Vermeldenswaard is ook de belangrijke « Keure van Kortenbergh » van 1312.

(5) Zie over deze kwestie vooral de grondige studie van G. Jellinek « Die Erklärung der Menschen- und Bürger-rechte », Leipzig 1904.

(6) Dit punt is nochtans betwist; zie o.a. « Het Verdrags-recht betreffende de Rechten van de Mens » door J. Bacalu, R.W. 1957-58 kol. 1321.

(7) R.W. 1951-52, nr. 17, met noot.

(8) R.W. 1958-59, kol. 1301.

(9) Het werd, als loutere mededeling, opgenomen in het Staatsblad van 31 maart 1949. Deze publicatie is trouwens door geen handtekening gevolgd.

(10) Zie o.a. P. Modinos « Les enseignements de la Con-vention » in « La Protection internationale des droits de l'Homme dans le cadre européen », Annales de la Faculté de Droit de Strasbourg, Paris — Dalloz, 1961, alsmede de algemene studie, dus niet direct in verband met de Con-ventie, van R. Hayoit de Termicourt « Conflict tussen het verdrag en de interne wet » R.W. 1963-64 kol. 73 en vlg.

(11) Nadere gegevens over deze organen, zoals hun samenstelling, werking enz. vindt men o.a. in de jaarboeken van de Conventie, genaamd « Annuaire de la Convention européenne des droits de l'homme — Yearbook of the Euro-pean Convention of Human Rights », opgesteld in het Frans en het Engels, de beide officiële talen van de Commissie (art. 35 van reglement) uitgegeven door Martinus Nijhoff, Den Haag, waarvan er thans 4 delen verschenen, over de periode 1955-1961. Hierna zullen zij aangeduid worden met « Annuaire ».

Huishoudelijk reglement van de Commissie in Annuaire 1 p. 59, en wijzigingen in Annuaire 2 p. 63, en 3 p. en vlg. waar het volledig herziene reglement is weergegeven, met analytische tafel.

Reglement van het Hof in Annuaire 2 p. 3, en wijzigingen in Annuaire 4, p. 3.

Het Comité van Ministers bestaat uit de Ministers van buitenlandse zaken van de lidstaten van de Raad van Europa. Het Comité is het bevoegde orgaan om te handelen in naam van de Raad (art. 13 van het Statuut van de Raad).

(12) Annuaire 2 p. 175-199.

(13) Idem.

(14) Volledige tekst: « Niemand mag worden onderworpen aan folteringen noch aan onmenselijke of vernederende be-handelingen of straffen ».

(15) Annuaire 4 pp. 113-183.

(16) « Het verwezenlijken van de rechten van de mens in het volkenrecht », R.W. 1950-51, kol. 1598.

Zie ook van dezelfde auteur: « Het individu als rechts-subject van volkenrecht », R.W. 1949-1950, kol. 1137.

(17) Bovendien kan iedere lidstaat het klachtrecht aan-vaarden voor een bepaalde termijn (art. 25 § 2 van het Verdrag). Na twee kortere termijnen, heeft België het aanvaard voor 5 jaar, eindigend op 30 juni 1964.

(18) Annuaire 3 p. 611.

(19) Annuaire 2 p. 549.

(20) Geciteerd door H. Golsong « Etude critique: le Droit et les Droits de l'Homme » in « Justice dans le Monde » maart 1961, nr. 3, Centre d'Etudes de la Justice Sociale Internationale, Universiteit Leuven.

(21) Deze is nader uiteenzet in het Verdrag, art. 28 en vlg., en vooral in de reglementen van Commissie en Hof.

(22) Zij worden opgesomd in art. 26 en 27 van het Verdrag.

(23) Verzoekschrift nr. 1661-62; gemotiveerde beslissing

van de Commissie d.d. 17 januari 1963; bij mijn weten nog niet gepubliceerd.

(24) Conseil de l'Europe, Direction de l'Information, mededelingen aan de pers C(62)21 d.d. 28.12.62, C(63)25 d.d. 19.7.63 en C(63)26 d.d. 29.7.63.

(25) Annuaire 1 p. 222.

(26) Art. 1 van het Protocol bij het Verdrag, ook opgenomen in Staatsblad van 19 augustus 1955.

(27) Annuaire 3 p. 395 en J. Trib. 1961, p. 289.

(28) Annuaire 4 p. 439, zie ook over deze zaak: J. Trib. 1960, p. 735.

(29) Art. 7 van het Verdrag.

(30) Over het belang van dit proces voor het internationaal strafrecht, zie o.a. « Vijftien jaar na Neurenberg » door J. Dautricourt, R.W. 1962-63 kol. 1465 en vlg.

(31) Annuaire 2 p. 215.

(32) R.W. 1961-1962, kol. 56.

(33) Arrest d.d. 27 maart 1962, nog niet gepubliceerd.

(34) Annuaire 4 p. 429.

(35) Talrijke voorbeelden daarvan vindt men in de drie laatste Annuaire's onder het hoofdstuk « La Convention devant les juridictions internes des Etats contractants ».

(36) Annuaire 2 p. 529.

(37) Annuaire 1 p. 41-42.

(38) Annuaire 3 p. 707; ook zo voor de grondwet van Cyprus, Annuaire 3 p. 679.

(39) Annuaire 4 p. 657.

Bibliografie.

De vier tot heden verschenen Annuaire's geven samen 14 bladzijden (!) bibliografie aan over het Europees Verdrag, die wij hier natuurlijk niet kunnen overnemen.

Zeer nuttig zijn:

R. Pinto « Les Organisations européennes » Payot, Paris 1963.

G.L. Weil « The European Convention on Human Rights », dat het hele Verdrag artikel per artikel behandelt; Sythoff, Leiden, 1963.

« La Protection internationale des Droits de l'Homme dans le cadre européen », verzameling van studies in verband met een te Straatsburg gehouden colloquium, in « Annales de la Faculté de Droit et des Sciences politiques et économiques de Strasbourg », Dalloz, Paris 1961.

Voorts nog:

A.B. McNulty en M.A. Eissen « La Commission des Droits de l'Homme: procédure et jurisprudence » in Revue de la Commission internationale de Juristes, La Haye, 1958 vol. 1 nr 2.

L. Lachance « Le Droit et les Droits de l'Homme », Bibl. Philosophie contempor. F. Alcan, Presses Universit. France, 1959; meer algemeen en rechtsfilosofisch.

P. Eeckman « Het individu in het rechtshandhavingssysteem van het Europees verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens » R.W. 1961-62 kol. 297, belangrijk o.a. voor de procedure.

M. De Kock « Het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, is dit een voldoende bescherming? » R.W. 1959-60, kol. 1193.

P.N. Drost « The Crime of State, I, Humanicide », Sythoff, Leiden, 1959.

Antwoord van Mr. Albert DIERYCK, stafhouder der Balie van Antwerpen

Waarde Confrater, Meester Albers,

Met groot genoegen en belangstelling hebben wij naar U geluisterd.

Wij wisten dat U voor humor begaafd zijt en het verwonderde ons dan ook dat U een zo ernstig onderwerp had gekozen.

Maar het is een onderwerp dat elk van ons nauw aan het hart ligt.

Aan het vrijwaren van de waardigheid van de mens dankt de advocatuur haar grootste aanzien, en in de oude tijden haar ontstaan.

Haar standaard moet wapperen waar eeuwen terug het « nobile officium » hem heeft geplant, aan de zijde van de zwakke, de ongelukkige, de vervolgte.

Ik begrijp uw keuze.

Dit onderwerp werd reeds behandeld. U hebt het op persoonlijke wijze voorgedragen, in een goed opgebouwd betoog, in een klare en keurige taal. Uw overtuigingskracht vond in het applaus van uw toehoorders de verdiende weerklink. Ik mag U dan ook van harte feliciteren.

De universele verklaring van de rechten van de mens is een edele roep, die zijn kracht put in een klaar bewustzijn. Een eerste stoot in de goede richting. Een droom die nog moet in vervulling gaan.

De Europese Conventie is van meer bescheiden omvang. Toch gaat zij heel wat verder en bereikt zij het plan van het normatieve recht.

Wanneer de Staat buiten de hem gestelde grenzen treedt, kan de enkeling het voortaan tegen hem opnemen.

Deze heerlijke gedachte brengt ons in geestdrift. Met U verheug ik mij over de eenheid van geest van het wordend Europa.

Maar om zich niet te laten verblinden door een wonderlijk gebeuren, om zich te behoeden tegen ethische illusies, om de wereld niet te zien door het

gekleurde raam van onze zelfvoldaanheid, is het in het leven zelf dat men zich deze hoogstaande waarden moet voorstellen.

Eerbied voor de persoon vergt recht op leven, op persoonlijke vrijheid en veiligheid, op eerlijke en openbare behandeling in gerechtszaken.

Dit zal elk rechtgeaard jurist ten volle beamen.

Waardigheid van de mens vergt ook, meent U, vrij denken, vrije uitdrukking, vrij gezinsleven. Licht zij niet vooral in de plichten die men vervult, veeleer dan in de rechten die men opeist?

U herinnerde ons aan Antigone. Zij ontroert nog na twee duizend jaren, waar zij het diepe besef van de plicht affirmeert en haar stralende schoonheid en haar jeugd ten offer brengt: Ik ben geboren om te delen in de liefde en niet in de haat.

« De vraag naar recht eist gevoel van plicht ».

Zo oordeelde onlangs de Europese Commissie dat de eerbied van het gezinsleven moest wijken voor het zedelijk belang van het kind.

Een vijftienjarig meisje groeide gedurende meer dan tien jaar op in een vreemd gezin. Haar diepe gehechtheid aan de pleegouders liet niet meer toe aan de moeder het voogdijschap toe te kennen.

Deze vrijheden moeten soms beperkt worden tot bescherming van de gemeenschap, tot behoud van haar cohesie. De geordende samenleving is de onmisbare voorwaarde voor de mens om mens te zijn, minstens om als mens te leven.

En de Staat is altijd en in wezen een druk van de maatschappij op de individuen, die hem gevormd hebben.

Voor al is het van belang aan deze druk een vorm te geven die de mens toelaat zich vrij te achten en zich beschermd te weten.

Tot voorbeeld. Een veehouder ontkende de wette-

lijke plicht tot aansluiting bij een dienst voor bestrijding van besmettelijke veeziekten. Zijn godsdienstige overtuiging liet hem dit niet toe.

Over dit onbeduidend geval moest de Hoge Raad der Nederlanden zich buigen, en het arrest vernietigen waardoor de man werd veroordeeld, omdat zijn verweermiddel niet behoorlijk beantwoord werd.

Want een niet of een onvoldoend verantwoord vonnis wordt een onverantwoorde daad, een vorm van druk die onaanvaardbaar is.

Om de woorden te hernemen van het Hof van Cassatie: De rechten van de verdediging moeten steeds de voorrang hebben, daar zij de onmisbare grondslag zijn van elke rechterlijke uitspraak.

Rechten van de mens! Kan men ervan gewagen zolang de persoon niet werkelijk in alle mensen wordt erkend?

De samenleving en haar problemen omvatten thans de aardbol. Vrede gebouwd op saamhorigheid eist een zekere gelijkheid van levenslot.

Voorheen ontstonden omwentelingen uit de sociale onrechtvaardigheid tussen enkelingen. Voortaan mogen gemeenschappen en werelddelen niet meer in overvloed leven terwijl andere in armoede en ontbering verkeren.

De waardigheid van de mens is de bloem van onze westerse beschaving. Zij ontloek in het licht van het Griekse wonder, in de warme uitstraling van de bergrede.

Het volstaat niet zich te verheugen over het verworven recht. Onzekerheid is 's mensen lot.

Niets wordt hem geschonken. Wat hij verwierf moet hij gaaf houden en bezielen, op gevaar af alles te zien wegspoelen door een vreemde vloed.

En met de vrede zou de vrijheid verdwijnen als water in het zand.

De onderontwikkelde volkeren weigeren voortaan honger en onthoring als noodlot te aanvaarden.

Deze volkeren te verheffen door nuttige hulp en werkelijke bijstand is wellicht het grootste probleem van onze tijd. Zo luidt, Mr. Albers, de vraag gesteld aan uw generatie. Aan haar het woord.

Wil U, mijn waarde confrater, in deze enkele bedenkingen het bewijs vinden van de belangstelling voor het zoveel omvattend probleem, waarvan U een aspekt op voortreffelijke wijze hebt behandeld.

* * *

Het grootste gebrek van de mens is de ondankbaarheid. Aan zichzelf heeft hij zo weinig te danken. Zoveel aan hen die hem voorafgingen.

Het is dan ook met reden dat de traditie ons thans oplegt te herinneren aan wat wij verschuldigd zijn aan de confraters die ons het vorig jaar hebben verlaten.

Meester Arthur De Neef.

Bij het begin van het gerechtelijk jaar werd ten grave gedragen een der jongsten onder ons, die het derde jaar stage aanving.

Arthur De Neef werd geboren te Niel op 31 maart 1931. Hij was veelzijdig begaafd en had een natuurlijke aanleg voor de mathesis. Hij zou burgerlijk ingenieur worden, en met succes legde hij de eerste twee examens af.

De eerste verschijnselen van de onverbiddelelijke kwaal, die niemand vermoedde, verplichtten hem zijn studies te onderbreken.

Na een jaar rust veranderde hij van richting en promoveerde tot doktor in de rechten.

In ons midden was Arthur De Neef steeds minzaam en goed geluimd. Hij was een noeste werker die zich geheel toewijdde aan zijn beroep.

Nochtans wist hij, maar hield het voor zich, dat de dood op hem de hand had gelegd en hem nog slechts een kort respijt was gegund.

In zijn portefeuille droeg hij een gesloten omslag voorzien van een kruisje, die zijn geestelijk testament bevatte, en waaraan ik een zin zou willen ontlenuen:

«In mijn leven was er veel leed en weinig vreugde, doch ik was zielsgelukkig».

En deze indruk, gelukkig te zijn, gaf de jonge confrater, die deze laatste boodschap in juli 1960, na zijn laatste examen, schreef en steeds op zich droeg.

Berusting is wellicht de zeldzaamste soort van moed, en voor de christen de toetssteen van zijn geloof, de bron van innerlijk geluk.

Op een zonnige oktoberdag hebben wij onze jonge vriend naar zijn laatste rustplaats geleid, hij die voor ons zal blijven een jeugdig en stichtend voorbeeld van moed en zelfbeheersing, van edelmoedigheid en zelfopoffering, van ware berusting in Gods wil.

Mr. Robert Van den Herrewege.

Op 10 november 1962 werd Mr. Robert Van den Herrewege uit ons midden gerukt, na een uiterste inspanning om tot het laatst zijn beroepsplicht te vervullen.

Enkele dagen tevoren had hij, zeer vermoeid, het Hof verlaten. Hij vroeg niet graag een uitstel en aanvaardde de voortzetting 's anderdaags.

Op de weg van Brussel naar huis, kreeg de confrater die hem vergezelde een vreemd gevoel. De vriend, steeds zo voorkomend, zo minzaam, antwoordde amper of niet. Hij, steeds zo voorzichtig, reed sneller dan ooit, en het rechter voorwiel naderde eens, en weer eens, het fietspad.

Bij het uitstappen waren de ogen met bloed belopen en zijn lippen verwrongen. Hij kon nog zijn huis bereiken, waar hij bewusteloos viel.

Enkele dagen later werd hij ten grave gedragen.

Deze extreme vervulling van zijn taak is typerend voor de persoonlijkheid van Mr. Van den Herrewege. Hij behoorde werkelijk tot de allerbesten onder ons. Zijn toewijding was onbegrensd.

Onmeedogend voor zichzelf voelde hij de eisen aan die de verdediging aan de gewetensvolle advocaat stelt. Het geldelijk belang van de zaak was hem onverschillig. Steunen, helpen, de eerlijke strijd voeren voor wat hij rechtvaardig achtte was gans zijn leven. Eenvoudige, arme mensen droegen hem op de handen en loofden zijn trouwe en wijze bijstand, vooral zijn onbaatzuchtigheid.

Aan de balie was hij van harte gehecht. Zijn oprechtheid was opvallend, zijn eerbied voor onze tradities voorbeeldig. Zij brachten hem het vertrouwen van zijn confraters, die hem zeven maal verkozen tot lid van de Tuchtraad.

Een goed mens, een plichtvol advocaat, wijs en rechtvaardig, is heengegaan in alle eenvoud zoals hij leefde.

Mr. Leo Scheere.

Met Leo Scheere belanden wij in het Westvlaamse landschap, waar de romantiek zo diep wortelt.

In zijn werkkamer, tot op zijn laatste dag, liet hij

zich betoveren door het gekleurde licht dat op zijn werktafel, doorheen een indrukwekkende blauwvoet, neerviel. De zeevogel zweeft met uitgestrekte vleugels boven de groene golven, die door het raam het vertrek schijnen binnen te spoelen.

De storm op zee luwde nooit in het hart van onze confrater.

Hij werd geboren te Oudenaarde en opgevoed te Roeselare, waar hij door de studentenbeweging werd gegrepen, en waar hij wegens zijn zware stem « Klokke Roeland » werd genoemd.

In de oorlog van 1914 gedroeg hij zich als frontstrijder voortreffelijk.

Op 4 maart 1922 werd hij op de lijst der stagiairs ingeschreven.

Een goed jaar later werd hij reeds als feestredenaar gekozen.

Hij was een redenaar van formaat, gevoelvol en romantisch. En soms liet hij zich medeslepen door zijn eigen welsprekendheid en gaf zich dan over aan het spel der verbeelding.

Mr. Scheere verwierf weldra bekendheid als pleiter in strafzaken, en er heerste stilte in de correctionele zalen zodra zijn stem zich verhief om het leed van de verdachte te doen gelden voor de rechtbank, die niet ongevoelig bleef.

Deze Vlaming uit een stuk was ver van een bekrompen geest. Hij was veelzijdig ontwikkeld en had een voorliefde voor de Franse auteurs, vooral voor de schrijvers van de XVIIe eeuw. Hij herlas ze met geestdrift en kende gehele bladzijden van buiten, die hij boeiend kon voordragen.

Hij was een kenner van de geschiedenis, en om een kroon te spannen koos hij deze van de Franse Keizer Napoleon, die hij door alle boeken heen van slagveld tot slagveld heeft gevolgd.

Dit was Mr. Scheere, hoog van gestalte, met een zware stem en een zacht gemoed, met gloeiende geestdrift en rotsvaste overtuiging, fijnbesnaard en vol eerbied voor andermans denken.

Hij verliet ons op 12 april 1963.

Meester Franz Wittemans.

Op 8 november 1893 besloot de Tuchtraad Mr. Franz Wittemans op te nemen op de lijst der stagiairs, onderaan de tabel, waarop als eerste was ingeschreven Stafhouder Mr. Eugène Vaes, die in 1852 de eed had afgelegd.

Op 4 april 1963 ontviel ons Mr. Wittemans in zijn 92ste jaar. Hij was onze ouderdomsdeken. Wat een ouderdom. En wat een deken!

Zodra hij deze titel voerde beschouwde hij hem als een functie, waarvan hij alleen de grenzen kende.

Hij nam deze functie ernstig op en, tot de laatste dag, woonde hij elke manifestatie van de balie bij.

Hij was bepaald in ons midden een graag gezien man, een zeer sympathieke en vrij uitzonderlijke figuur. Zijn geestdrift was onuitputtelijk, zijn belangstelling onbeperkt.

Niets was hem vreemd, wat zijn gedachtengang soms wat vreemd deed voorkomen.

Niet alleen ging zijn alomvattende geest om met vreemde bewoners van afgelegen planeten. Zijn kennissen reikten oneindig ver. Zo kon hij verzekeren dat de rechtbank van Saturnus op Venus was gevestigd.

Hij geloofde diep in de zielsverhuizing, maar tegen de regel in herinnerde hij zich zijn vroeger verblijf in een of ander lichaam. Hij kon erover vertellen met

onbevangen stem en met de warmte van de waarachtigheid.

Als ik hem mag geloven, God weet onder welke gedaante hij hier in ons midden is.

Maar tijdens zijn menselijke wording was hij ver van een dromer, een zeer bedrijvig man. Weinigen hebben zoveel gepresteerd. Gans zijn leven stond in dienst van zijn evenmens en zijn brede rechtskennis stelde hij ter beschikking van de gemeenschap.

Hij zetelde jaren in de Senaat en streed er onverpoosd voor de emancipatie der gehuwde vrouw.

Archivaris van de Balie hield hij niet van overvloed. Met een zeldzame ondernemingsgeest verbrandde hij bescheiden die hem te oud schenen. In zijn vervanging werd tot op heden niet voorzien.

Voornaam historicus wijdde hij studies aan Marnix van St. Aldegonde en aan de vrijheidstrijd van de XVIIe eeuw.

Enthousiast voor kunst en letterkunde gaf hij bundels verzen uit.

Goedhartig theosof ging hij regelmatig de gevangenen bezoeken.

Sportbeoefenaar en trouw lid van de IJsberenclub beoefende hij de zwemsport in het ijskoude water tot in het putje van de winter.

Met zulke uitgestrekte zorgen en bezigheden kan men zich moeilijk voorstellen dat hij ook nog aan de balie actief kon zijn.

Hij was nochtans een advocaat met een goede praktijk, correct en loyaal confrater, die zich met hart en ziel gaf aan de behandeling der hem toevertrouwde zaken.

Wij bereidden ons voor in de loop van dit gerechtelijk jaar, zijn zeventigste beroepsjubileum luisterrijk te vieren.

Zijn diep menselijk streven, zijn geestdrift, zijn stoute ondernemingszin en onverdroten werklust, zijn originele gedachtengang en zijn prestaties, verwierven hem de sympathie van zijn confraters en de warme vriendschap van de jongeren, voor wie hij op vele gebieden een hoogstaand voorbeeld is geweest.

Mevrouwen, Mijn Heren, mijn Confraters en ik zullen U dankbaar zijn wanneer U samen met ons in stilte onze dierbare overledenen wilt herdenken.

* * *

Na, niet zonder emotie, afscheid te hebben genomen van de Confraters die ons hebben verlaten, keer ik mij tot de aankomenden, de jongeren, die bereid zijn de taak over te nemen.

Waarde Confraters,

Met geestdrift zijt U tot ons gekomen, zoniet bent U oud geboren.

Ik wil U dan ook welkom heten en met U het landschap verkennen waarin U zult belanden.

U treedt het hof binnen van een eerbiedwaardige dame omringd door talrijke dienaren in zwart gewaad, die zich even waardig moeten tonen omdat zij even onmisbaar zijn.

Allen dragen in dezelfde mate bij tot de invloed en het gezag dat uit dit midden moet stralen.

Op de rechter rust de eervolle taak recht te doen.

Op de advocaat de zware plicht de eisen van de gerechtigheid te formuleren.

Daartoe wordt meer dan welsprekendheid en overtuigingskracht verlangd.

Zorgt ervoor uw begrip en uw kennis te verruimen, opdat op elk gebied gerechtigheid zou geschieden.

U zult zich ook voorbereiden onze taak op een ruimer vlak te vervullen, buiten dit gerechtsgebouw.

Zodra men verder ziet dan de romantische sluier van ons verleden, opent zich voor de advocatuur een verliggend horizon.

In de toekomst zal het verlenen van bijstand zich meer en meer verwijderen van de gehoorzaal, naarmate verjonging en aanpassing ons zullen toelaten, op rechtsgebied de diensten te presteren die van ons worden verlangd.

Wanneer ik hoor dat in grote Amerikaanse kantoren minder dan 10 % van de advocaten hun tijd besteden aan «litigation», of behandeling van rechtsgeschillen, wil mij dat niet voorkomen als een toeval.

Is het geen voorspiegeling van de toekomst, minstens een voorteken van de keuze waarvoor wij worden gesteld tussen een verruiming of een geleidelijke verenging van onze opdrachten.

Twee overwegingen leiden daartoe.

Een gemeenschap, die tot in de grondvesten verandert door het steeds groter belang van het economische, houdt vooral in eer en aanzien de voorbehoudende bijstand, die het geding en het pleidooi voorkomt.

Het gecodificeerd recht valt uiteen in een reeks takken, die opschieten en gediën in eigen grond. Uiteenlopend recht verlangt specialisatie.

En de ontwikkeling van de gemene markt zal ons dichter brengen bij het rechtstelsel van de Verenigde Staten.

Zo komen wij geleidelijk voor een toestand te staan die het ancien regime kenmerkte, waar de consulterende advocaat de voornaamste was en het hoogste aanzien genoot.

De toekomst behoort tot de ploeg, gevormd door advocaten met nieuwe geest en vorming, onderscheidenlijk ingewijd in de verschillende takken van het recht, met een voldoende kennis van de economie.

En daar ligt, voor de jongeren met geestdrift en werklust, de brede weg open.

In de grote balies, die Europees moeten voelen, zal de mogelijkheid tot een groep toe te treden hen de angstige strijd in de eenzaamheid besparen.

Ieder roept tot zich wie hem aanvult. Daarop moet U zich voorbereiden.

Waar de raad wordt verlangd, op voorhand, ter plaatse, bij de beraadslaging, wordt meer en meer gevoeld dat de stramheid van zekere beroepsregelen zal moeten prijsgeven.

Dit moet men nu reeds rustig overdenken. Men moet er zich op voorbereiden een onderscheid te maken tussen de morele waarden die niet veranderen, en de praktijk die moet evolueren.

Ik vrees dat weldra tot het verleden zullen behoren de personalisatie, zelfs de eenheid van het kantoor, de verplichting slechts aldaar te ontvangen. Zij zullen de komende internationalisatie van het beroep moeilijk overleven.

In een wereld waar alles veroudert naarmate alles verandert is verjonging de onverbiddelijkste wet.

Het aanpassingsvermogen van een generatie toetst haar levenskracht.

Voor wie houdt van ons beroep en de grootsheid ervan aanvoelt, wordt deze nuchtere blik een reden tot vertrouwen in de toekomst, geworteld in beredeneerd optimisme.

In het heden erkent men het verleden, dat blijft leven, en de toekomst die ontkiemt.

Het verleden moet in ons leven door de geestelijke continuïteit van onze tradities.

Laat ze niet herleiden tot gebruiken, noch onze onafhankelijkheid verkleinen tot afzijdigheid.

Het heden moet in ons aanwakkeren de inspanning tot efficiënte bijstand.

Om niet opgezogen te worden in het niveleringsproces zullen wij veilig stellen en in eer houden wat oudere juristengeslachten kenmerkte: hoofsheid, onbenevelde geest, breed denken, kiesheid en keurige taal.

En de balie moet blijven, indien nodig herworden, een lichtend centrum van cultuur die moet uitstralen in hoogstaande voordrachten en manifestaties en door het optreden van haar leden in alle middens.

Dan eerst heeft zij haar sociale plicht vervuld, wanneer haar voorbeeld en haar optreden werkelijk de volksgenoten tot verfining en algemene ontwikkeling verheffen.

Het is wellicht de laatste maal dat ik de jongeren in het openbaar toespreek.

Mijn waarde Confraters, U hebt het geluk, zo wil ik het noemen, een beroep uit te oefenen, wellicht het laatste, dat uwe personaliteit zo zeer ontplooit en haar in elke daad om zich heen doet stralen.

Het zal van U eisen meer dan U geven kan.

De advocaat ontvangt geen bevelen. Hij verlangt geen eerbetoon. Elke dag moet hij eerbied afdwingen door zijn optreden, zijn onafhankelijkheid, zijn toewijding.

In ons midden ontluiken warme vriendschap en genegenheid in open strijd. Zij wortelen in een oprecht gemoed.

Elke gedraging, elk optreden, al wat U doet en laat, wordt openbaar. Het komt in de vuurproef der tegenspraak terecht.

Weest vooral oprecht in uw handelen en denken. Zo zal U verwerven het vertrouwen van de magistratuur en vooral de vriendschap van uw confraters.

Moge de Conferentie bijdragen, nog meer dan voorheen, tot wederzijds begrip en vriendschap onder alle confraters, opdat zij worde, in wezen en daad, de Conferentie van de Balie van Antwerpen.

Dat zij onder uw bezielende leiding, Mijnheer de Voorzitter, deze mooie taak zal vervullen is mijn overtuiging en mijn vurige wens.

Deze beide spreekbeurten werden voorafgegaan door de

Rede van Mr. Jozef DYCK, voorzitter van de Vlaamse Conferentie

Mijnheer de Stafhouder, Mijnheer de Ere-Voorzitter, Dames en Heren, Waarde Confraters,

Trouw aan de idealen van haar stichters, fier over hetgeen zij in de Belgische rechtswereld betekent, vol vertrouwen in haar toekomstige werking, begint vandaag de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen, in volle feeststemming, haar 79e werkjaar.

Uw talrijke aanwezigheid getuigt van Uw wil om deel te nemen aan die feeststemming. Namens de Vlaamse Conferentie heet ik U van harte welkom.

Het voorzitterschap van deze vergadering bezorgt mij het bijzonder voorrecht, in de eerste plaats, U, Mijnheer de stafhouder, in naam van de Vlaamse Conferentie onzer Balie te mogen begroeten.

Toen verleden jaar de leden van deze Balie U vroe-

gen tevens hoofd en hoogste dienaar te worden van onze Orde, was dit de openlijke erkenning en waardering van Uw overtalrijke begaafdheden.

Dat U, Mijnheer de Stafhouder, spijs de beslommelingen van een schitterend professoraat, een drukke advocatenpraktijk en een uitputtend batonnaat, nog de gelegenheid vond een voortdurende belangstelling voor alle manifestaties van de Vlaamse Conferentie te betonen, stemt ons tot diepe erkentelijkheid.

Wij verzekeren U, Mijnheer de Stafhouder, dat de Vlaamse Conferentie, in het komend gerechtelijk jaar, haar uiterste krachten zal inspannen om bij te dragen tot de luister der Antwerpse Balie, waarvan U de meest eminente vertegenwoordiger is.

Schroomvallig richt ik mij in de tweede plaats tot U, Mijnheer de Ere-Voorzitter, Stafhouder Mr. René Victor.

U verwelkomen op een plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie, klinkt als een paradox, vermits U er thuis zijt; U te bedanken voor Uw aanwezigheid, als een gezocht compliment, vermits U nog nooit een openingszitting heeft verzuimd.

Laat mij dan toe U te zeggen, Mijnheer de Ere-Voorzitter, dat, zo de Vlamingen eeuwig dankbaarheid verschuldigd zijn aan de eerste pioniers der Vlaamse rechtsbeweging, een zelfde gevoel hen moet vervullen tegenover de geestdriftige uitbouwer van de vernederlandsing van het rechtsleven in Vlaanderen.

Mijnheer de Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten,

Slechts uitzonderlijk ontmoet men mensen die het grootste deel van hun leven totaal belangloos wijden aan het verdedigen van de belangen van hun beroepsgenoten. U is één van die uitzonderlijke mensen.

Niet alleen heeft U van den beginne af een bijzondere belangstelling aan de dag gelegd voor de problemen en het werk der jongeren, maar bovendien heeft U zich, met al het gezag verbonden aan Uw hoge functie, ingezet om een oplossing te vinden voor de talrijke vraagstukken die de Balie vandaag bezig houden.

Uw onverdroten inspanning voor de advocatuur verdient onze oprechte waardering en volledige steun.

Mijnheer de Minister van Justitie, Waarde Confrater, Dat U welwillend heeft aangenomen vandaag onze gast te zijn, stemt ons fier en gelukkig.

De degelijke en omvangrijke wetgevende arbeid die aan Uw initiatief te danken is ten spijt, wens ik U toch te zeggen, Mijnheer de Minister, en dit op gevaar af een inbreuk te plegen op het protocol, hoe zeer we het betreuren de goede en vriendelijke confrater, die U altijd geweest is, aan de Balie te moeten missen, al is het dan wellicht maar tijdelijk.

Mijnheer de Eerste Voorzitter van de Raad van State,

Sinds de oprichting van ons hoogste administratief rechtscollege hadden mijn voorgangers steeds het voorrecht U te mogen begroeten bij de plechtige openingszittingen.

Uw trouwe aanwezigheid stemt ons niet alleen tot erkentelijkheid, maar biedt ons tevens de gelegenheid hulde te brengen aan een zo bekwaam magistraat.

Met de vriendelijkheid U eigen, heeft U, Mijnheer de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel, niettegenstaande Uw zeer drukke werkzaamheden, aanvaard bij deze plechtige openingszitting aanwezig

te zijn. Meerdere kamervoorzitters en raadsheren van Uw hof vergezellen U.

Wij stellen Uw en hun aanwezigheid ten zeerste op prijs en zien erin een bewijs van een uiterst vleeiende belangstelling van ons Hof van Beroep voor de werkzaamheden van onze Conferentie.

Mijnheer de Gouverneur,

Een staatsminister kende U als een goed en verdraagzaam man, een dichter zag in U een flamingant die uitsluitend over de Franse literatuur schrijft, een advocaat noemde U een Vlaming die Europeër geworden is.

Goed, verdraagzaam, flamingant en Europeër, Mijnheer de Gouverneur, kan ik nog duidelijker zeggen hoe gelukkig de Vlaamse Conferentie is U vandaag opnieuw op haar openingszitting te mogen ontvangen.

Mijnheer de Kolonel en Commandant der Provincie, Alhoewel de militaire tactiek en het juridisch debat weinig aanknopingspunten vertonen, tenzij wellicht de snelle tegenaanval en de strategische terugtocht, betuigt U elk jaar opnieuw een vererende belangstelling voor onze Conferentie.

Wij zijn bijzonder gevoelig voor deze blijk van sympathie.

Mijnheer de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg,

De rol van gastvrouw die de Vlaamse Conferentie zich heeft toegeëigend, moet, wanneer ik mij tot U richt om U welkom te heten, een einde nemen.

In deze zaal laat de waarheid meer dan waar ook, haar rechten gelden en ootmoedig moet ik bekennen, dat zelfs niet op grond van een korte of lange verjaring de Vlaamse Conferentie enig recht heeft verworven haar openingszitting hier te houden.

Zij dankt dit enkel en alleen aan Uw hoffelijkheid en welwillendheid, die U in alle omstandigheden betuigt ten opzichte van de leden der Balie.

Niet alleen zijn we U daarvoor dankbaar, maar bovendien zijn we fier een zo gewetensvol en hoogstaand magistraat aan het hoofd van onze rechtbank te hebben.

In Uw persoon, Mijnheer de Voorzitter, wensen wij al de magistraten van Uw rechtbank te begroeten. Hun aanwezigheid bewijst welke aangename sfeer tussen magistratuur en balie in dit gerechtsgebouw heerst.

Deze Assisenzaal is U, Mijnheer de Procureur des Konings, zeer goed bekend. Niet zo lang geleden weerklonken hier Uw sierlijke en geduchte rekvisitoria. Een jong advocaat staat vandaag op Uw plaats. De aanwezigheid van een zo schitterend redenaar moet voor hem een aanmoediging zijn en stemt de Vlaamse Conferentie tot grote dankbaarheid.

De Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen dankt eerbiedig voor hun aanwezigheid de heer Van Assche, Auditeur in de Raad van State, afgevaardigde van de heer Auditeur-generaal; de aanwezige leden van onze administratieve rechtsmacht, de heer Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, Monseigneur Eykens, afgevaardigde van Zijne Excellentie de Bisschop van Antwerpen, alle burgerlijke en militaire overheden, de leden van het konsulaire korps, de aanwezige heren volksvertegenwoordigers en senatoren, alle hoogwaardigheidsbekleders en alle leden van de staande en zittende magistratuur.

Uit ganser harte heet ik welkom de heer Deken van de Orde der Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden, de heren Dekens van de Raad der Orde

te Amsterdam, Rotterdam en Middelburg, de Voorzitters van de Jonge Balies te 's Gravenhage, Amsterdam en Rotterdam.

Deze blijk van vererende belangstelling bevestigt dat, dank zij hetgeen de Benelux-Unie voorbereid heeft en wat nu door Europese eenmaking mogelijk wordt, wij te zamen één volwaardige Nederlandse cultuurgemeenschap vormen, die van tel is of kan zijn in een geunieerd Europa.

Geen edeler taak voorwaar dan tot het uitbouwen van deze cultuurgemeenschap bij te dragen.

Monsieur le Bâtonnier Grete, c'est un grand honneur et un plaisir pour nous de pouvoir vous saluer comme délégué de Monsieur le Bâtonnier de l'Ordre des Avocats à la Cour d'Appel de Paris. Permettez-moi de vous souhaiter la bienvenue à vous et à vos confrères Me Jarrier et Me Marizis, secrétaires de la Conférence du stage.

Votre présence parmi nous, nous donne l'occasion de réaffirmer que le peuple flamand, tout en restant attaché à l'intégrité de son patrimoine culturel, a toujours admiré l'esprit français et ne cessera jamais de le faire.

Les Anversoos tout particulièrement se rappellent qu'au seizième siècle, les Français ont pris une part prépondérante dans le développement de la métropole et que les plus illustres de ces Français, Christophe Plantin et Pierre de Moucheron ont même rehaussé à l'échelle mondiale la renommée de leur patrie d'adoption.

Me Schwall, délégué de Monsieur le Bâtonnier de l'Ordre des Avocats à la Cour Supérieure de Justice à Luxembourg et Me Beghin, président de la Conférence du Jeune Barreau à Luxembourg, nous sommes honorés par l'empressement que vous avez bien voulu mettre à répondre à notre invitation.

Soyez les bienvenus parmi nous. La confraternité, qui ne connaît pas de frontières et dont vous faites preuve à notre égard sera certes appréciée à sa juste valeur.

Beim Anfang ihres neunundsiebzigsten Arbeitsjahres schreibt die «Vlaamse Conferentie» von neuem Geschichte. Zum ersten Mal genießt der Vorsitzende dieser Tagung die Ehre Präsidenten der Rechtsanwaltskammer und des Rechtsanwaltsvereins Köln begrüßen zu dürfen.

Dieser erste Versuch zur Annäherung findet auf kulturellem Plan wohl unter einem sehr glücklichen Gestirn statt. Haben wir in der Tat nicht vor kurzem vernommen, dass in Ihrem Land massgebende Stimmen sich erheben, damit ein universitärer Lehrstuhl über niederländische Sprache und Kultur errichtet werde.

Alle vertegenwoordigers van de Belgische Balies en van onze Belgische Zusterconferenties, heet ik zeer hartelijk welkom; ik begroet hier tevens de talrijke aanwezige Oud-Voorzitters van onze Conferentie en in het bijzonder mijn voorganger, mijn goede vriend, Mr André Debergh, die in het voorbije gerechtelijk jaar de Conferentie tot een nooit gekende bloei wist te brengen.

Mijn Waarde Jonge Confraters,

Zo pas zijt gij, drager van een diploma van doctor in de rechten, tot ons gekomen om opgenomen te worden in onze beroepsgemeenschap, om deel uit te maken van onze Vlaamse Conferentie.

Vele woorden zijn reeds over ons beroep uitgesproken. Ze hebben nooit kunnen beletten, dat elk jaar talrijke jongeren de Balie dienden te verlaten.

Wij vormen immers een kleine minderheid wier problemen de buitenstaanders geen belang inboezemen. Zo zal, mijn Waarde Jonge Confraters, Uw welslagen uitsluitend van Uzelf afhangen.

Van Uw onafgebroken studie, waarbij ge niet alleen belangstelling zult tonen voor de rechtsproblemen, maar eveneens voor al wat de geest verrijkt.

Van Uw optreden in de juridische arena, waar de strijd, zo hij er onmeedogend is, steeds wordt gestreden met open vizier en eerlijke wapens.

Van Uw optreden tegenover de magistratuur, die, fier op haar onafhankelijkheid, niets zo moet ver afschuwen als slaafse onderworpenheid.

Van Uw optreden tegenover de cliënten, die, zo ze eisen dat ge U met alle krachten inzet voor hun rechtmatige belangen, genoeg kritische zin bezitten om het vermijden van juridische waaghalzerijen naar waarde te schatten.

Al strijdend zult ge U aldus, na geruime tijd, een plaats veroveren aan de Antwerpse Balie en bevestigen dat in ons beroep, hoewel voorzeker niet allen slagen omwille van hun hoedanigheden, nooit een waar talent kon verloren gaan.

In die strijd zult ge echter niet alleen staan; Uw patroon zal U te allen tijde helpen; Uw confraters zullen U steunen; op de Vlaamse Conferentie zult ge altijd kunnen beroep doen.

Deze onvoorwaardelijke hulp geeft de Vlaamse Conferentie echter het recht U te zeggen wat zij van U verwacht.

Zij verwacht van U in de eerste plaats dat ge de traditie van verdraagzaamheid, van vriendschap en kameraadschappelijke genegenheid, die in haar midden altijd heerste en die de onmisbare voorwaarde voor haar triomfen was, zult in stand houden.

Zij verwacht van U een aanhoudende inspanning die naast het verlangen naar materiële veiligheid, even volwaardig dient gericht te zijn op de ontwikkeling van Uw eigen persoonlijkheid.

Zij verwacht van U tenslotte een vastberaden streven voor het behoud van de verworven Vlaamse waarden en de wil om verder te werken aan de Vlaamse culturele, sociale en economische ontvoogding. Zo elke stagnatie in zich de kiemen draagt van de verstarring en de achteruitgang, zult ge bedenken, dat elke slagvaardigheid een aanpassing veronderstelt aan wisselende politieke omstandigheden.

De tijd van de Vlaamse onmondigheid behoort tot het verleden, het ressentiment dat er uit voortvloeide moeten wij uit onze gemoederen verbannen, om oprecht een oplossing te zoeken voor de crisis van het regiem en de staatsstructuur die zich in dit land voordoet.

Na 78 jaar harde strijd wil de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen, ook door Uw bemiddeling, mijn Jonge Confraters, deze boodschap brengen, in de hoop dat iedereen in dit land zal willen begrijpen, dat eng nationalisme en dor extremisme alleen teren op misstanden.

In het kader van haar werking richt de Vlaamse Conferentie elk jaar de Herman De Jongh-prijskamp in, zo genoemd naar één van haar oud-Voorzitters. De jury heeft mij ook dit jaar de aangename en vererende opdracht gegeven de uitslag bekend te maken. Als laureaat werd uitgeroepen Mr. Leo Delwaide Jr. met als onderwerp «Universiteit Antwerpen: culturele noodzaak».

De tweede prijs werd toegekend aan Mr. Leo Dreesen, die ons onderhield over «De advocatuur in de U.S.A.».

Wij wensen hen van harte geluk met die vererende en benijdenswaardige onderscheiding.

De welsprekendheidswedstrijd is ongetwijfeld een zeer ernstige maatstaf voor jonge talentvolle advocaten. Wilt U daarvan het bewijs? Mr. Hein Albers behaalde in het gerechtelijk jaar 1956-57 de tweede prijs en is heden onze openingsredenaar.

Mijn Waarde Confrater, Mr. Hein Albers,

Uw confraters gaan akkoord om te erkennen, dat U zich onder de jongeren aan deze Balie reeds een belangrijke plaats wist te veroveren.

U zijt tot ons gekomen in 1955, na gestudeerd te hebben aan de rechtsfaculteit te Leuven en Uw doctoraatsexamens afgelegd te hebben vóór de Centrale Examencommissie.

Onze Conferentie vond in U een zeer verdienstelijk

lid; U maakte van het aftredend bestuur deel uit als secretaris.

Wie van ons herinnert zich niet Uw verzorgde verslagen in het Rechtskundig Weekblad, bekroond door een mondeling jaarverslag vol fijne humor en sprankelende geestigheid.

Voor degenen die U van meer nabij kennen biedt de keuze van Uw onderwerp geen verrassing. Sinds jaren immers zijt U lid van de «Belgische Liga voor de Verdediging van de Rechten van de Mens» en werkt U mee aan de «Internationale Vrijwillige Hulpdienst».

Maar vooral hebt ge U onverpoosd ingezet, opdat aan dienstweigeraars een statuut zou verleend worden. Waardig klinkt Uw betoog wanneer U de aandacht van de Krijgsraad vestigt op hetgeen volgens U een leemte in onze wetgeving vormt.

Mr. Albers, «het individu» heeft een knap advocaat gekozen. Uw uitgelezen publiek wacht met spanning op de verdediger van zijn rechten. Het woord is aan Mr. Albers.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 1 maart 1963.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. de Bersaques

Advokaat-generaal: M. Mahaux.

Advokaten: Mrs. Demeur en Struye.

Nalatenschappen (kleine). — De aanwijzing door de de cujus van de erfgenaam die het recht tot overneming zal mogen uitoefenen is een akte van uiterste wil. — In acht te nemen vormvoorschriften.

Aanwijzing bij een getypt en door de de cujus ondertekend geschrift van de erfgenaam, die het recht tot overneming zal mogen uitoefenen overeenkomstig art. 4, derde lid, van de wet betreffende de erfregeling van kleine nalatenschappen. Voor een dergelijke aanwijzing wordt vereist ofwel de tussenkomst van een notaris ofwel dat de akte geheel met de hand van de de cujus zou worden geschreven.

Dumon t/ Dumon - Vermeulen.

Gelet op het bestreden vonnis, op 17 mei 1962 in laatste aanleg door de Vrederechter van het kanton Ledeberg gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 4 van de wet van 16 mei 1900 betreffende de erfregeling van de kleine nalatenschappen, zoals het gewijzigd werd door de artikelen 2 tot 4 van de wet van 20 december 1961, inzonderheid de leden 1 en 3: «Ieder van de erfgenamen in de rechte linie... Willen verschillende belanghebbenden het recht tot overneming uitoefenen... b) degene die de de cujus heeft aangewezen»,

doordat het bestreden vonnis geweigerd heeft een getijpte verklaring, voorzien van de handtekening van Rosalie Bracke met de woorden «gelezen en goedgekeurd», te erkennen als zijnde «een geschreven akte» zoals vereist bij de wet van 1900, en dit om reden

dat dergelijke akte van beschikking, alhoewel zij geen liberaliteit uitmaakt, door artikel 895 van het Burgerlijk Wetboek wordt beheerst wat de vorm betreft,

dan wanneer, zo dergelijke akte van beschikking het opmaken van een geschrift onderstelt, niet vereist wordt dat dit geschrift iets anders van de hand van de beschikker zou vermelden dan de handtekening van deze laatste:

Overwegende dat Maria Bracke, weduwe van Charles Dumon, bij een getijpt geschrift van 28 augustus 1960, door haar ondertekend, aanlegger heeft aangewezen, overeenkomstig artikel 4, 3de lid, van de wet van 16 mei 1900 betreffende de erfregeling van de kleine nalatenschappen, gewijzigd door artikel 3 van de wet van 20 december 1961, om het recht tot overneming van een goed uit te oefenen dat onder toepassing van voormelde wet valt;

Overwegende dat het vonnis beslist heeft dat die akte geen uitwerking mocht hebben, omdat ze niet geheel met de hand van de de cujus geschreven werd;

Overwegende dat aanlegger staande houdt dat die pleegvorm door voormelde wet van 16 mei 1900 niet wordt vereist;

Overwegende dat dergelijke aanwijzing, evengoed als een testament, een akte van uiterste wil is, een beschikking ter zake des doods, akte of beschikking welke slechts bij het overlijden van de de cujus uitwerking kan hebben en welke deze tot op dat ogenblik vrij blijft te herroepen;

Overwegende dat door de wet, ten einde de overeenstemming van de wil van de erflater met het testament te waarborgen, wordt vereist ofwel de tussenkomst van een notaris ofwel dat de akte geheel met de hand van de de cujus zou worden geschreven;

Overwegende dat zulke waarborg zich uitbreidt tot de uiterste wil van de de cujus, betreffende de aanwijzing van de erfgenaam die voormeld recht tot overneming zal mogen uitoefenen, zoals dit ook uit de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 16 mei 1900 blijkt;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel, eerste onderdeel, afgeleid

uit de schending van artikel 4 van de wet van 16 mei 1900 betreffende de erfregeling van de kleine nalatenschappen, zoals het gewijzigd werd door de artikelen 2 tot 4 van de wet van 20 december 1961, inzonderheid de leden 1 en 3 : « Ieder van de erfgenamen in de rechte linie ... Willen verschillende belanghebbenden het recht tot overneming uitoefenen ... b) degene die de de cujus heeft aangewezen »,.

doordat het bestreden vonnis, om de eis van verweerster tot het overnemen van het goed in te willigen, de volstrekte voorkeur heeft miskend die door de wet aan de door de de cujus aangewezen erfgenaam toegekend wordt,

tweede onderdeel, afgeleid uit de schending van dezelfde wetsbepalingen en inzonderheid van littera's a tot e van de door de wet van 20 december 1961 bepaalde tekst,

doordat het bestreden vonnis, om de eis van verweerster in te willigen de aan aanlegger toegekende voorkeur heeft miskend, althans met betrekking tot de nalatenschap van zijn moeder, om de op zich zelf ontoereikende reden, dat het goed gedeeltelijk van de nalatenschap van de vader afhing;

Overwegende dat in zijn twee onderdelen het middel onderstelt dat aanlegger door de de cujus regelmatig aangewezen werd, overeenkomstig artikel 4, 3e lid, van de wet van 16 mei 1900 betreffende de erfregeling van de kleine nalatenschappen, gewijzigd door artikel 3 van de wet van 20 december 1961, om het recht tot overneming uit te oefenen van een goed dat onder de toepassing van voornoemde wet valt;

Maar overwegende enerzijds, dat het vonnis beslist dat zulks niet het geval is en anderzijds, dat het eerste middel, dat deze beslissing aanvalt, afgewezen wordt;

Overwegende bijgevolg, dat het middel niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 25 februari 1963.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-verslaggever : M. Valentin

Advokaat-generaal : M. Delange.

1. Verkeer. — Gebruik van een teletachymeter. — Geen onwettig bewijsmiddel. — Beoordeling door de rechter over de feiten.
2. Taalgebruik in gerechtszaken. — Geen verplichting voor de Nederlandstalige verbalisant van een verkeersovertreding de bijstand van een tolk in te roepen indien de niet verhoorde verdachte het Nederlands niet machtig is.
3. Verdediging (rechten der). — De aantasting in feite van de rechten der verdediging behoort tot de beoordeling van de rechter over de feiten.

1. Uit het feit, dat een teletachymeter niet door de ijkwet van 1 oktober 1855 bedoeld wordt, mag niet worden afgeleid, dat het gebruik ervan als bewijsmiddel onwettig is.

De bewijskracht ervan moet door de feitenrechter beoordeeld worden. Zijn beoordeling, indien ze van feitelijke aard is, is soeverein.

2. Nederlandstalig proces-verbaal van een inbreuk op het wegenverkeersreglement overeenkomstig de voorschriften van art. II van de wet van 15 juni 1935, met vermelding, dat de verdachte niet verhoord werd, omdat hij de Nederlandse taal niet machtig was. In een dergelijk geval verplicht geen wetsbepaling de verbalisant de bijstand van een tolk in te roepen.

3. De vraag of de onmogelijkheid voor de persoon, tegen wie een proces-verbaal wegens een verkeersovertreding is opgesteld, een betwisting of bewijsgrond onmiddellijk te doen gelden, in feite de rechten van de verdediging heeft aangetast, behoort tot de soevereine beoordeling van de feitenrechter.

Reumont

Gelet op het bestreden vonnis, op 27 april 1962 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Brussel;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 3 van het koninklijk besluit van 8 april 1954 op de politie van het wegverkeer en 4 van de wet van 1 oktober 1855, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 28 november 1939,

doordat de overtreding slechts volgt uit de met behulp van een teletachymeter gedane gezichtswaarnemingen en dat voormeld toestel niet voorkomt onder die welke in de wet van 1 oktober 1855 vermeld worden, niet nagezien wordt door de minister onder wiens bevoegdheid de controle van de maten en gewichten valt en terwijl het gebruik ervan geen waarborg biedt :

Overwegende dat uit het feit, dat het litigieuze toestel door de ijkwet niet bedoeld wordt, niet mag worden afgeleid dat het gebruik ervan als bewijsmiddel onwettig is;

Dat de feitenrechter, derhalve, de bewijskracht ervan moet beoordelen en dat zijne beoordeling, wanneer zij zoals ten deze van feitelijke aard is, soeverein is;

Dat het middel niet kan ingewilligd worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de grond doordat, daar de verbalisant slechts van de rechten van de verdediging en van artikel 97 kennis had van de Nederlandse taal, welke aanlegger niet verstond, hij de door aanlegger gegeven uitleg niet heeft kunnen begrijpen, hetgeen, zoals aanlegger het bij regelmatig voor de Correctionele Rechtbank genomen conclusies deed gelden, het nagaan ter plaatse van de wijze waarop de controle verricht werd, en de aanwijzing door aanlegger van onmiddellijk te vereenzelvigen en te horen getuigen onmogelijk heeft gemaakt, en dan wanneer het de verbalisant behoorde zich door een tolk, desnoods door een vrijwillige tolk, te laten bijstaan;

Overwegende dat het proces-verbaal dat de tegen aanlegger bewezen verklaarde overtreding van artikel 7-2 van de verkeerscode vaststelt, in het Nederlands opgesteld werd overeenkomstig de voorschriften van artikel 11 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken; dat het vaststelt dat aanlegger niet gehoord werd omdat hij de Nederlandse taal niet machtig was;

Overwegende dat geen wetsbepaling de verbalisant verplicht in dergelijk geval de bijstand van een tolk in te roepen;

Overwegende dat de vraag of de onmogelijkheid, voor degene tegen wie proces-verbaal is opgesteld

een betwisting of bewijsgronden onmiddellijk te doen gelden, in feite, de rechten van de verdediging heeft aangetast, tot de soevereine beoordeling van de feitenrechter behoort; dat het bestreden vonnis, ten deze, in feite vaststelt dat de door aanlegger bij conclusies aangehaalde omstandigheden, niet tot de schending van de rechten van de verdediging hebben geleid;

Dat het middel dus niet kan ingewilligd worden;

Overwegende, evenwel, dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

3e Kaemer. — 31 mei 1963.

Voorzitter : M. Somerhausen.

Raadsheren : M.M. Moureaux en De Bock.

Substituut-auditeur-generaal : M. Fortpied.

Advocaat : M. J. Marres.

Advies buitengewone schade. — Kongolese troebelen van 1960. — Omvang.

Rechtspleging. — Termijnen.

1. *Het is mogelijk, nadat een eerste voorafgaand verzoekschrift tot vergoeding wegens buitengewone schade door een departement werd afgewezen, er een tweede met gelijke grond tot een ander bevoegd departement te richten. De verjaring van de vordering tot vergoeding gericht tegen een ministerieel departement, heeft niet de verjaring van die vordering tegen een ander departement tot gevolg.*
2. *De omvang van het geweld en de plundering en van de daardoor veroorzaakte schade tijdens de Kongolese troebelen hebben een zodanige toestand doen ontstaan, dat die schade niet meer het door art. 7 § 1 van de wet van 23 dec. 1946 geëiste buitengewoon karakter heeft; de veralgemeende schade, ontstaan uit een troebele toestand, vraagt om forfaitaire vergoeding, die buiten de voorzieningen van die bepaling valt.*

Casse t./ Belgische Staat (vertegenwoordigd door :

1. de Minister van Landsverdediging,
2. De Vice-Eerste Minister, Minister van Buitenlandse Zaken en Minister van Ruanda-Urundi, thans Minister van Financiën.

Advies nr. 10.060.

Gezien het op 28 november 1961 ingediende verzoekschrift, waarbij Georges Casse de Raad van State verzoekt te adviseren, dat er grond is om hem een bedrag van een miljoen vijfhonderd duizend frank toe te kennen tot herstelling voor de buitengewone schade welke hij heeft geleden door vernieling en plundering van zijn roerende en onroerende goederen te Karawa in juli 1960 ;

Overwegende dat verzoeker op 18 mei 1961 aan de

Minister van Landsverdediging een aanvraag om vergoeding van anderhalf miljoen Belgische frank heeft gericht ; dat hij deed gelden dat hij sedert 1927 in Congo verbleef en zich in 1954 als handelaar had gevestigd te Karawa, district Gemena, in de Evenaarsprovincie ; dat hij het vertrouwen genoot van de plaatselijke bevolking die hem in 1959 in de gewestraad van Businga had verkozen ; dat zijn streek, nadat Congo onafhankelijk was geworden, kalm is gebleven ; dat zijn zoon in juli 1960 bij de veertiende compagnie commando's werd gemobiliseerd en naar Gemena gezonden waar hij op 17 juli 1960 aan de ontwapening van de Congolese troepen heeft deelgenomen ; dat de ontwapende Congolese soldaten het kamp van Gemena de dag daarop verlieten en op zoek gingen naar verzoeker, « vader van een Belgische aanvaller » ; dat de burgerbevolking daarna zijn goederen en koopwaar heeft geplunderd ; dat verzoeker zijn heil in de vlucht heeft moeten zoeken ;

Overwegende dat de Minister van Landsverdediging op 21 juni 1961 antwoordde dat de deelneming van verzoekers zoon, als wederopgeroepen dienstplichtige, aan de militaire operaties van de veertiende compagnie commando's in de streek van Gemena op 17 juli 1960 niet de oorzaak van de door verzoeker geleden schade was ; dat immers het plunderen van goederen van blanken door inlanders een verschijnsel was, dat zich op vele plaatsen in Congo had voorgedaan, los van de militaire operaties, soms van alleen maar de doortocht van Belgische troepen ;

Overwegende dat verzoeker op 12 september 1961 een aanvraag om vergoeding aan de Minister van Buitenlandse Zaken heeft gericht onder aanvoering van dezelfde gegevens als hij aan de Minister van Landsverdediging had voorgelegd ; dat de Minister van Financiën op 10 november 1961, in antwoord op deze nieuwe aanvraag, aan verzoeker een afschrift van de brief van 21 juni 1961 van de Minister van Landsverdediging heeft gestuurd ;

Overwegende dat de Minister van Landsverdediging betoogt dat de adviesaanvraag te laat, want meer dan zestig dagen na de afwijzing van de voorafgaande aanvraag, is ingediend ;

Overwegende dat de aan de Minister van Landsverdediging gerichte voorafgaande aanvraag bij brief van 21 juni 1961 werd afgewezen ; dat verzoekers raadsman naar deze brief verwijst in een op 29 juni 1961 aan dezelfde Minister gestuurde brief ; dat verzoeker de brief van 21 juni 1961 dus vóór 29 juni heeft ontvangen ; dat het verzoekschrift bij de Raad van State meer dan zestig dagen na die laatste datum is ingediend ; dat de adviesaanvraag te laat komt wat het departement van Landsverdediging betreft ;

Overwegende dat de Minister van Buitenlandse Zaken betoogt dat het aan hem gerichte voorafgaand verzoekschrift er alleen toe strekte, een nieuwe termijn te doen ingaan en dat de adviesaanvraag om die reden niet-ontvankelijk moet worden verklaard ;

Overwegende dat het verzoeker vrij stond, nadat het eerste voorafgaand verzoekschrift door het departement van Landsverdediging was afgewezen, er een tweede, met een gelijke grond, tot de Minister van Buitenlandse Zaken te richten ; dat de verjaring van de vordering tot vergoeding gericht tegen een ministerieel departement niet de verjaring van die vordering tegen een ander ministerieel departement tot gevolg heeft ;

Overwegende dat het sturen van Belgische troepen naar Congo voor de bescherming van de aldaar verblijvende Belgische burgers door de Belgische Rege-

ring en niet alleen door de Minister van Landsverdediging werd beslist; dat juist die militaire operatie volgens verzoeker de oorzaak van de door hem geleden buitengewone schade is;

Overwegende dat verzoeker beweert, zonder door de tegenpartij te worden tegengesproken, dat hij de enige kolonist is wiens zoon heeft deelgenomen aan de ontwapening van de Congolese troepen in de streek waar hij gevestigd was; dat hij zich beroept op het getuigenis van Jean Walch, beambte van de maatschappij Cotonco te Karawa, die verklaart, zich op 18 juli 1960 naar het handelscentrum van Karawa te hebben begeven en te hebben geconstateerd dat er zich vóór verzoekers handelszaak uit Gemena komende gevluchte soldaten van de Congolese weermacht bevonden, dat zij een samenscholing uitlokten en de inboorlingen aanzetten om verzoekers handelszaak en huis te plunderen en dat tegen verzoeker doodsbereidingen waren geuit;

Overwegende dat even nadat Congo onafhankelijk was geworden, de overheid in verschillende streken van dat land in een volkomen staat van ontreddering verkeerde; dat uit de in het dossier van verzoeker opgenomen gegevens blijkt, dat de streek waarin hij gevestigd was niet aan die ontreddering is ontsnapt; dat, in zulk een toestand, het oorzakelijk verband tussen een door de Belgische overheid genomen of bevolen maatregel, welke verzoeker inroept, en de plunderingen waarover hij zich beklaagt niet met zekerheid kan worden bewezen;

Overwegende dat de omvang van het geweld en de plundering en van de daardoor veroorzaakte schade in talrijke streken van Congo een zodanige toestand heeft doen ontstaan, dat die schade niet meer het door artikel 7, § 1, van de wet van 23 december 1946 geëiste buitengewoon karakter heeft; dat de veralgemeende schade, ontstaan uit een troebele toestand, om forfaitaire vergoeding vraagt, die buiten de voorzieningen van die bepaling valt,

Uitspraak doende bij wege van advies:

Besluit.

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

16e Kamer. — 30 april 1963.

Voorzitter: M. Schuermans.
Raadsheren: M.M. Holvoet en Screvens.
Advokaat-Generaal: M. Smets.
Advocaat: Mr. C. Vanderveeren.

Verkoop met premiën. — Koppelverkoop. — B.W. 14 mei 1946. — Bijkomend voorwerp aangeboden tegen een lichte vergoeding. — Vergelijking van de gevraagde prijs met de normale verkoopprijs.

De besluitwet d.d. 14 mei 1946 heeft zich beperkt de koppelverkoop, die misbruik maken van een toestand van schaarste of nood, steeds te verbieden, zonder de op de verkopen verdere toepasselijke reglementeringen te wijzigen.

Om het ernstig of niet ernstig karakter van de gevraagde prijs van een bijkomend voorwerp te bepalen moet men deze prijs met de normale verkoopprijs vergelijken.

O.M. t./ D. J.

Beticht van in het rechterlijk arrondissement Brussel, en bij samenhang elders in België, tussen 1 september 1961 en 1 december 1961,

in overtreding met art. 1 en 5 van het K.B. van 31 januari 1935, gewijzigd bij K.B. van 18 maart 1935, 30 juni 1935 en 30 maart 1936, aan de voortverkopers in het groot of in het klein, of aan het publiek, een premie aangeboden te hebben, verbonden aan het verkopen van een voorwerp of aan het verstrekken van een dienst, terzake aan ieder koper van een bus «Negri» een kogelpen aangeboden te hebben mits een lichte vergoeding of met een prijs die versmolten is met dien van het hoofdvoorwerp.

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar vorm en tijd;

Overwegende dat de eerste rechter terecht de materiële vergissing verbeterd heeft die in de dagvaarding voorkwam, met te bepalen dat de feiten worden voorzien door artikels 1 en 5 van het koninklijk besluit van 13 januari 1935 en niet van 31 januari 1935;

Dat deze rechtzetting de rechten op verdediging ongerept heeft gelaten;

Dat er nergens sprake is van zagezegd artikel 13 zoals betichte het verkeerdelijk beweert;

Overwegende dat betichte als afgevaardigde-beheerder-directeur van de Naamloze Vennootschap «V.» strafrechtelijk verantwoordelijk is voor deze vennootschap;

Overwegende dat voornoemde vennootschap aan ieder koper van een bus kachelpoets «Negri» tegen de prijs van 14 F, een kogelpen tegen de prijs van 2 F aangeboden heeft;

Dat de verkoop op de volgende wijze aangekondigd werd: Bus Negri 14 F

Kogelpen 6 F

20 F

slechts 16 F

Dat daarenboven bepaald werd dat de prijs van 6 F voor de kogelpen een vastgestelde prijs is maar dat «deze kogelpen voor 2 F» kon worden bekomen mits aankoop van een bus «Negri» tegen 14 F (zie stukken gehecht aan stuk 4);

Overwegende dat het ter zake niet gaat om een verkoop tegen een versmolten prijs maar wel, zoals de eerste rechter het terecht vastgesteld heeft, om een verkoop van een hoofdvoorwerp met een bijkomend voorwerp aangeboden tegen een lichte vergoeding, feiten in de dagvaarding voorzien;

Overwegende dat het zonder het minste belang is dat het hier al dan niet gaat om een verkoop tegen een vermengde prijs of koppelverkoop, daar het koninklijk besluit nr 61 van 13 januari 1935 toepasselijk is in al de gevallen waarin voorwerpen tegen een lichte vergoeding aangeboden worden (zie bepaling van de premie, artikel 1 § II van het koninklijk besluit van 13 januari 1935; Cass., 21 november 1939, Pas. 1939, I, 482; Van Bunnin, La vente avec primes, Journal des Tribunaux 1959, p. 699, nr 11);

Dat in tegenstrijd met de loutere bewering van betichte een verkoop tegen een vermengde prijs in de huidige economische toestand niet steeds toegelaten is;

Dat zulke verkopen onder de toepassing van de algemene reglementering op de verkopen vallen en ondermeer onder die welke de verkoop met premie verbiedt;

Dat de besluitwet de dato 14 mei 1946 zich beperkt heeft de koppelverkoop door misbruik te maken van een toestand van schaarste of nood steeds te verbieden, zonder de op de verkopen verdere toepasselijke reglementeringen te wijzigen ;

Overwegende dat de prijs van 2 F voor de aangeboden kogelpen ter zake als een lichte vergoeding voorkomt ; dat om het ernstig of niet ernstig karakter van de gevraagde « prijs » te bepalen men deze « prijs » met de normale verkoopprijs moet vergelijken (Zie Cass, 21 november 1939, Pas., 1939, I, 482) ; dat de normale verkoopprijs van de aangeboden kogelpen — volgens de verklaring van betichte zelf (stuk 4) — 6 F bedraagt en de kogelpen dus slechts op een/derde van deze prijs aangeboden werd, wat wel een abnormaal lage prijs is ;

Dat het niet opgaat, zoals betichte het doet, de aankoopprijs « alles inbegrepen » in te roepen om eruit af te leiden dat er ter zake geen sprake is van een lichte vergoeding in de zin van het koninklijk besluit de dato 13 januari 1935, dat inderdaad, indien de verkoop van een kogelpen niet gehecht was aan de verkoop van een hoofdprodukt de kogelpen aan de prijs van 2 F niet normaal zou kunnen worden verkocht ; dat om zijn verkoopprijs te bepalen een handelaar rekening moet houden niet alleen met zijn aankoopprijs (zelfs indien daarin begrepen zijn al de kosten en taksen), maar met een reeks andere elementen, zoals algemene onkosten... ;

Overwegende dat betichte door zijn handelwijze het koninklijk besluit de dato 13 januari 1935 klaarblijkelijk overtreden heeft op een manier door deze wet uitdrukkelijk en op klaarblijkelijke wijze voorzien ;

Dat hij tevergeefs een zagezegde gevestigde rechtspraak van het Hof inroept als grond van onoverkomelijke dwaling ; dat zulks echter niet beduidt dat ieder redelijk en voorzichtig mens in dezelfde omstandigheden en op dezelfde manier als betichte tot handelen zou zijn gedreven ;

Overwegende dat de feiten door de eerste rechter weerhouden dienvolgens bewezen zijn gebleven door het onderzoek voor het Hof gedaan ;

Dat de straftoemeting is aangepast ;

Om deze redenen,

Het Hof,

rechtdoende op tegenspraak ;

Gezien de wetbepalingen van het bestreden vonnis, alsook artikelen 24 van de wet van 15 juni 1935, 211 van het wetboek van strafvordering, ter zitting aangeduid door de heer Voorzitter ;

Alle andere of meer uitgebreide besluiten van de hand wijzende als ongegrond ;

Ontvangt de beroepen ;

Bevestigt het bestreden vonnis.

Verwijst betichte in de kosten van beroep.

NOOT : Tegen dit arrest werd cassatie ingesteld.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kaber. — 16 november 1962.

Voorzitter : M. Bossaert

Raadsheren : M.M. Beeckman en Moerenhoudt.

Eerste Advokaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advokaten : Mrs. Van der Eecken en Haus.

Wielervedstrijd. — Kruising met prioritaire weg. — Door een deelnemer veroorzaakt ongeval.

De administratieve toelating om een snelheidswedstrijd te houden (art. 39, algemeen wegenverkeersreglement) ontheft de inrichters van een dergelijke wedstrijd niet van de verplichting de geschikte maatregelen te treffen om de veiligheid van de deelnemers en het publiek te verzekeren.

De inrichters van een wielervedstrijd zijn aansprakelijk voor de gevolgen van het op een kruispunt met een prioritaire weg door een wielrenner veroorzaakt ongeval, indien zij bij afwezigheid van een door de gemeentelijke overheid ingerichte ordedienst nagelaten hebben de geboden voorzorgsmaatregelen te treffen.

Vijverman t./ Geers.

Gezien de stukken, o.m. in eensluidende uitgifte overgelegd het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde, tweede Kamer, zetelende in Burgerlijke zaken, de dato 24 juni 1961 ;

Overwegende dat het beroep tijdig en in regelmatige vorm werd ingesteld ; dat geïntimeerde evenwel de ontvankelijkheid van het beroep betwist defectu summe ;

Overwegende dat appellant oorspronkelijk een bedrag vorderde van 25.343 F doch in zijn conclusie dd. 27 mei 1961, voor de rechtbank zijn eis verminderde tot 24.743 F.

dat hij echter vergoedende intresten vorderde vanaf de dag van het ongeval op 4 juli 1960 tot de dagvaarding op 14 januari 1961 ;

Overwegende dat deze intresten bij het bedrag van de hoofdvordering moeten gevoegd worden (Verbr. 22.2.52, Pas. I. 366) ;

Overwegende dat appellant weliswaar het juiste bedrag van de vergoedende intresten niet bepaald heeft, dat zulks zonder belang is, nu alle elementen voorhanden zijn om hun bedrag mathematisch vast te stellen ; dat bedoelde intresten 556 F belopen ; dat deze som, gevoegd bij de hoofdsom, het beloop van de laatste aanleg overtreft ;

Overwegende verder dat appellant in eerste aanleg uitsluitend is opgetreden in hoedanigheid van vader, wettelijke beheerder over de goederen van zijn minderjarige zoon Herman ;

dat hij aldus niet voor zich zelf, maar voor rekening van zijn zoon, de terugbetaling vordert van de kosten van herstel van de auto van R. Wauters, hetzij 4.547 F dat er dienvolgens geen sprake is van meerdere eisen en art. 25 der bevoegdheidswet waarvan geïntimeerde in termen van pleidooi de niet-toepasselijkheid inroept niet in aanmerking komt ;

Overwegende dat het beroep derhalve ontvankelijk is ratione summae ;

Overwegende dat appellant de geïntimeerde Geers, als inrichter van de wielrijderswedstrijd die plaats had te Burst op 4 juli 1960, aansprakelijk stelt voor de

schadelijke gevolgen van het verkeersongeval dat zich bij deze gelegenheid voordeed, toen de wielrenner Vijverman Herman, komende uit de Statiestraat de prioritaire baan Oudenaarde - Aalst overstak en op het kruispunt tegen de auto bestuurd door de echtgenote Wauters aanbotsste, met het gevolg dat auto en fiets beschadigd werden en de wielrenner verwondingen opliep;

Overwegende dat appellant het ongeval toeschrijft aan de grove nalatigheid van de inrichter van de snelheidswedstrijd die er niet voor gezorgd heeft een ordedienst te verzekeren en die zelfs de administratieve toelating niet zou hebben aangevraagd;

Overwegende dat deze laatste grief niet gegrond is; dat trouwens geïntimeerde bij een in kracht van gewijsde gegane vonnis van de politierechtbank van Herzele, dd. 2 november 1960, vrijgesproken is geweest van de telastlegging « te Burst, de 4 juli 1960 een snelheidswedstrijd te hebben gehouden op de openbare weg bij ontstentenis van speciale toelating der overheid »; dat er aldus een wettelijk vermoeden bestaat dat geïntimeerde de vereiste toelating bekomen had;

Overwegende nochtans dat de administratieve toelating slechts een politiemaatregel is, die er enkel toe strekt de opheffing te verlenen van het verbod snelheidswedstrijden op de openbare weg te houden (art. 39 wegcode);

dat de toelating de inrichters geenszins vrijstelt van de verplichting de geschikte maatregelen te nemen om de veiligheid van de deelnemers en van het publiek te verzekeren;

Overwegende dat het vaststaat dat geen enkele voorzorgsmaatregel getroffen werd, althans op gemeld gevaarlijk kruispunt;

Overwegende dat geïntimeerde zich ervan had moeten vergewissen dat de gemeentelijke overheid geen ordedienst had ingericht;

dat hij, in dit geval persoonlijk maatregelen moest treffen om zoveel mogelijk de veiligheid van de deelnemers, de toeschouwers en de andere weggebruikers te verzekeren;

Overwegende dat Vijverman Herman redelijk mocht veronderstellen dat de inrichter alle nuttige voorzorgsmaatregelen had getroffen om een snelheidswedstrijd mogelijk te maken;

dat hij aldus in de waan verkeerde dat hij veilig de prioritaire baan mocht oversteken zonder te moeten acht slaan op het stopsignaal;

dat hij versterkt was in dit gevoel door het feit dat een koersleider, per moto, met rode vlag een vijftigtal meter vooraan reed en het kruispunt had overgestoken zonder hem enig teken van nakend gevaar te hebben gegeven;

Overwegende dat het ongeval gebeurd is op een plaats waar het uitzicht door gebouwen belemmerd is;

dat het dan ook aannemelijk is dat Vijverman slechts het gebrek aan ordedienst heeft vastgesteld wanneer de aanrijding niet meer kon vermeden worden;

Overwegende dat de zoon van appellant inbreuk heeft gepleegd op zekere voorschriften van de wegcode en de schade aan de wagen van Wauters heeft moeten vergoeden; dat geïntimeerde slecht gekomen is deze fouten in te roepen om zijn gemis aan voorzorg te dekken;

dat bedoelde inbreuken hun oorzaak vinden in de grove fout van geïntimeerde die derhalve tegenover appellant aansprakelijk is voor de schade die erdoor werd veroorzaakt;

Overwegende dat de volgende schadeposten niet betwist worden:

4.547 F herstel auto Wauters,

2.400 F kosten van tandarts,

2.796 F schade aan rijwiel;

Overwegende dat appellant een vergoeding van 15.000 F vordert voor morele en esthetische schade geleden door zijn zoon alsook voor gederfde levensvreugde;

dat de eis zeer overdreven is; dat buiten drie afgebroken voorste tanden, die vervangen worden door kronen, de jongen geen andere letsels vertoonde dan een opgezwollen bovenlip; dat hij geen werkonbekwaamheid heeft ondergaan;

dat de extrapatrimoniale schade billijk op 2.000 F mag worden begroot;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Alle andere en meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpend;

Gehoord de heer advocaat-generaal Stevigny in zijn grotendeels eensluidend advies uitgebracht in openbare zitting;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond; doet dienvolgens het vonnis a quo te niet en hervormend veroordeelt Geers Frans om aan appellant q.q. te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van $4.547 + 2.400 + 2.796 + 2.000 = 11.743$ F (elfduizend zeventien honderd drie en veertig F met de vergoedende intresten vanaf 4 juli 1960 tot de dagvaarding en vervolgens met de gerechtelijke intresten);

Wijst het meer gevorderde af als ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot betaling van de gerechtskosten van beide aanleggen;

.....

NOOT: Het bestreden vonnis van de Rechtbank te Oudenaarde d.d. 24 juni 1961 is eveneens in dit nummer opgenomen. Verg. o.a. Hof Gent, 27 november 1952, R.W. 1952-53, 1280.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

24 juni 1961.

Voorzitter: M. Soetens.

O.M.: M. Sebrechts.

Wielervedstrijd. — Kruising met prioritaire weg. — Aansprakelijkheid van de deelnemer bij ongeval.

Wanneer een deelnemer aan een wielervedstrijd aan een kruispunt met een prioritaire weg een ongeval veroorzaakt is hij wegens gebrek aan voorzichtigheid voor de gevolgen daarvan verantwoordelijk. Het is overbodig in de onderhavige zaak na te gaan of de inrichters al dan niet voor een ordedienst hebben gezorgd.

Vijverman t./ Geers.

Overwegende dat de eis strekt tot de veroordeling van de verweerder in betaling aan de eiser van een schadevergoeding van 25.343 F, meer de vergoedende intresten vanaf 4 juli 1960, de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, dit alles wegens de verantwoordelijkheid in een verkeersongeval dat gebeurde te Burst op 4 juli 1960 en voor hetwelk de

eiser meent de verweerder aansprakelijk te kunnen stellen ;

Overwegende dat de feitelikheden die tot huidige vordering hebben aanleiding gegeven zich, zoals blijkt uit de overgelegde bescheiden, als volgt voordeden ; de verweerder had op 4 juli 1960 ter gelegenheid van de kermis te Burst een wielrijderskoers ingericht ; de minderjarige zoon van de eiser, met name Vijverman Herman, nam deel aan deze koers en moest, de normale omloop volgend, komende uit de Statiestraat, de prioritaire baan Oudenaarde - Aalst oversteken naar de Gentse straat toe, op dit kruispunt kwam Vijverman al rijdend tegen de linkerflank van een autovoertuig terecht dat reed op de prioritaire baan van Aalst naar Oudenaarde toe ; de minderjarige zoon van eiser geeft toe dat hij het kruispunt overreed aan een tamelijke snelheid en dat hij, niet wetende dat het verkeer geregeld werd aan gezegd kruispunt, hij ook niemand gezien heeft die aldaar effectief het verkeer regelde ;

Overwegende dat hieruit dient te worden afgeleid dat de minderjarige zoon van de eiser zeer onvoorzichtig heeft gehandeld met een prioritaire baan aan een tamelijke snelheid over te steken ziende dat op het kruispunt niemand het verkeer regelde en dat deze onvoorzichtige handelwijze de determinerende oorzaak is geweest van de aanrijding waarvan sprake en van de schadelijke gevolgen die eruit voortvloeien ; dat het dientengevolge in casu, overbodig lijkt na te gaan of de verweerder ja dan niet vanwege de overheid de speciale toelating had bekomen om een snelheidswedstrijd te houden op de openbare weg en of de verweerder ja dan neen voor enige ordedienst had gezorgd om de doortocht van de renners te regelen ;

Overwegende dat in gezegde omstandigheden de vordering van de eiser q.q. als ongegrond dient afge-
wezen ;

Om deze redenen, alle tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende ;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn advies ter openbare zitting gegeven ;

Recht doende op tegenspraak.

Wijst de vordering af als ongegrond.

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten.

.....
NOOT : Het vorenstaand vonnis werd bij het in dit nummer eveneens afgedrukte arrest van het Hof te Gent d.d. 16 november 1962 vernietigd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e kamer bis. — 19 juni 1963.

Voorzitter : M.R. Majean.

Advokaat : Mr. Doevenspeck loco Mr. Lambrette

Verkoop en lening op afbetaling. — Strafbeding. — Herleiding of afschaffing.

Art. 10, al. 2 van de wet van 9 juli 1957, die de reglementering inhoudt van de verkoop en de lening op afbetaling, schrijft geen automatische opheffing van het strafbeting voor maar legt aan de rechter in tegendeel op een onderzoek te doen naar het bovenmatig of onverantwoord karakter van het strafbeting, dat hij eerst moet opsporen en aan een gemotiveerd oordeel onderwerpen.

N.V. Sabelva t./ Deloose

Gezien de stukken van het geding o.m.:

— de uitgifte van het vonnis waartegen beroep, tussen partijen uitgesproken door de heer Vrederechter van het kanton Berchem-Antwerpen, op 5 maart 1963 ;

— de aangehechte, geboekte akte van beroep, betekend 16 april 1963 door het ambt van deurwaarder Robert Beckker te Antwerpen ;

Gelet op art. 2, 24, 34, 36, 37, 41 Wet 15 juni 1935 ;

Gehoord partijen in haar middelen en besluiten ter openbare zitting van 30 april 1963 ;

Overwegende dat de inleidende vraag strekte tot betaling van een hoofdsom van 20.125 F en 3422 F intresten, (waarover geen betwisting was en ook nog geen bestaat), en een bedrag van 3.019 F forfaitaire en overeengekomen schadevergoeding, naar luid van een art. 13 der financieringsovereenkomst tussen partijen afgesloten op 14 april 1961 ;

Overwegende dat de eerste rechter dit laatste gedeelte van de eis afwees « bij toepassing van art. 10 § 2 van de wet van 9 juli 1957 » ;

Overwegende dat gezien de overeenkomst in haar geheel overgedragen werd aan beroepster, het ook art. 10 § 2 voormeld is dat toepasselijk blijft tussen partijen en niet art. 19 § 2 dat betrekking heeft op het rechtstreeks financieren ;

Overwegende dat art. 10 § 2 geen automatische ontslag van de strafbetaling voorschrijft maar integendeel aan de rechter oplegt een onderzoek te doen naar het « bovenmatige of onverantwoorde » van het strafbeting, dat hij eerst moet opsporen en aan een gemotiveerd oordeel onderwerpen ;

Overwegende dat hetzelfde art. evengoed de homologatie als de vermindering of de verwerping mogelijk maakt, zodat de formule « afwijzing van de schadevergoeding bij toepassing van art. 10 en 2 als onvoldoende of alleszins inadequate motivering te aanzien is ;

Overwegende dat de omstandigheden van de zaak en namelijk de verklaringen van beroepene ter zitting hebben uitgemaakt dat zij volledig en zonder enige verschoning te kort schoot in de uitvoering van haar verplichtingen ; dat de oorzaak van haar moeilijkheden uitsluitend bij haar zelf te zoeken is vermits zij blijkt zó ongeduldig te zijn geweest om een TV toestel te hebben dat zij er een tweede aankocht, toen zij vond dat het tot stand komen van de thans litigieuze financieringsovereenkomst niet vlot genoeg verliep ;

Overwegende dat door gelijktijdig op twee plaatsen TV-toestellen te kopen beroepene klaarblijkelijk hare betalingsmogelijkheden te buiten ging en het dus te aanvaarden is dat beroepster nog moeilijkheden zal ondervinden vooraleer betaling van beroepene te bekomen ; dat zulke lichtzinnige handelwijze van beroepene voorzeker het behoud van een strafbepaling wettigt ;

Overwegende echter dat de zorgen en moeilijkheden van beroepster heel wat kunnen verminderd worden wanneer zij zich zou wenden tot haar twee solidaire borgen, de firma's « Euraval » en « Euromena », die wel betaalkrachtiger zullen zijn dan beroepene, terwijl anderzijds toch ook, in de berekening van de financieringskosten op 0.9% per maand (rekening houdend met de spoedig verwachte afbetalingen) voorzeker het risico reeds verdisconteerd werd in deze toch aanzienlijke intresten ;

Overwegende dat het dan ook billijk voorkomt rekening houdend met alle omstandigheden der zaak, de schadevergoeding te herleiden op 10% van de hoofdsom of 2.012 F ;

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelend in hoger beroep,
Rechtdoend tegensprekelijk, na beraadslaging,
alle andere en strijdige besluiten verwerpend;

Ontvangt het beroep, zegt dat het gedeeltelijk gegrond is;

Doet het vonnis a quo te niet en opnieuw rechtsprekend:

Veroordeelt beroepene om aan beroepster te betalen 20,125 F (twintigduizend honderdvijfentwintig F), als hoofdsom: 3.422 F (drieduizend vierhonderd tweentwintig F) als conventionele intresten en 2.012 F (tweeduizend en twaalf F) als schadevergoeding en bovendien de conventionele intrest van 1% per maand op deze sommen vanaf de datum der dagvaarding enz.

Veroordeelt beroepene tot de kosten van eerste aanleg en tot de 2/3 van de kosten van beroep;

Legt de overige 1/3 ten laste van beroepster.

NOOT: Het is sinds vele jaren de gewoonte dat de financieringsmaatschappijen en banken enz. bij de leningen die ze toestaan, en dit zowel bij de persoonlijke leningen als bij de financieringen van een roerend goed of een dienst, een strafbeding in hun leningskontrakten inlassen dat tot doel heeft de in gebreke blijvende schuldenaar buiten het saldo dat hij nog verschuldigd is op het ogenblik van de dagvaarding te laten veroordelen tot betaling van een strafbeding van 10, 15 of 20%.

De rechtsleer heeft sinds lang de principiële geldigheid en toelaatbaarheid dezer strafbedingen erkend. Zie De Page deel 5, nummer 164, zie A.P.R. verkoop afbetalingsovereenkomst, nummer 515, 516, 521.

De wet van 9.7.57 die de verkoop en de lening op afbetaling reglementeert heeft in twee afzonderlijke artikels, namelijk art. 10, tweede alinea, en art. 19, tweede alinea, aan de rechter de macht voorbehouden deze schadevergoeding te herleiden of af te schaffen wanneer hij deze schadevergoeding overdreven vindt.

Het vonnis van de heer Vrederechter van Berchem, waartegen beroep werd aangetekend, had zonder motivering eenvoudig bij toepassing van art. 10, tweede alinea, van de wet van 9.7.57 de eis voor het gedeelte van het strafbeding afgewezen. De beroepsrechter oordeelde in zeer oordeelkundige termen dat de eerste rechter zich vergist wanneer hij meent dat de wet hem toestaat het principe zelf van het strafbeding als ongerechtvaardigd af te wijzen.

Het behoort dat de rechter in elk afzonderlijk geval nagaat of het strafbeding gerechtvaardigd en/of overdreven is.

In zover trouwens is het vonnis van de burgerlijke rechtbank te Antwerpen, hierboven afgedrukt, in overeenstemming met het vonnis van de burgerlijke rechtbank Namen 27.9.1960, verschenen in Journal des Tribunaux van 22.1.1961.

P. Doevenspeck

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

9 april 1963.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Schipers en Michiels.

O.M.: M. Vandeplas.

Advokaten: Mrs. Willems en Robijns.

1. Bevoegdheid van de politierechter terzake van misdrijven van onvrijwillige slagen en verwondingen.
2. Rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter. — Geen verplichting de feiten te kwalificeren en/of de toepasselijke wetteksten te vermelden.

1. *Krachtens art. 138, 6° lid S.V. is de politierechter bevoegd kennis te nemen van een misdrijf van onvrijwillige slagen en verwondingen bij een verkeersongeval, wanneer dit misdrijf samenhangt met een reeds bij de politierechtbank aanhangig gemaakte inbreuk op het algemeen verkeersreglement.*
2. *In de rechtstreekse dagvaarding voor de strafrechter moeten de feiten niet gekwalificeerd noch de toepasselijke wetteksten vermeld worden. Het kwalificeren van de feiten heeft slechts belang voor de toepassing van de strafwet, waarmede uitsluitend het O.M. belast is.*

O.M. en Poelmans t./ Sion.

Gelet op de beroepen ingeslagen door het Openbaar Ministerie en door Poelmans Albert als betichte en als rechtstreeks dagende partij tegen de vonnissen op tegenspraak uitgesproken door de Politierechtbank van het kanton Bree op 16 januari 1963;

1. Ontvankelijkheid van het beroep:

Overwegende dat het beroep tegen beide vonnissen samen in één enkele akte van beroep werd aangetekend door partij Poelmans, zoals ook het beroep van de heer Procureur des Konings in één enkele dagvaarding;

Overwegende echter dat al de partijen zich hebben verdedigd nopens de hun ten laste gelegde feiten, en allen verklaard hebben voor zoveel als nodig vrijwillig te verschijnen;

Overwegende dat deze beroepen tijdig en in de vereiste vormen werden aangetekend en derhalve ontvankelijk zijn;

2. Samenvoeging van beide vorderingen:

Overwegende dat de openbare vordering voor de Politierechtbank ingesteld door het Openbaar Ministerie ten laste van Poelmans en de rechtstreekse dagvaarding uitgereikt door Poelmans ten laste van Sion Gaetan niet samengevoegd werden voor de Politierechtbank; dat thans geen enkele der partijen deze samenvoeging nog vraagt in graad van beroep; dat de samenvoeging niet voor de debatten ten gronde in graad van beroep werd bevolen zodat het past bij afzonderlijke vonnissen recht te doen op de vordering ingeleid door het Openbaar Ministerie ten laste van Poelmans en door Poelmans op rechtstreekse dagvaarding tegen Sion Gaetan;

3. Bevoegdheid der politierechtbank :

Overwegende dat de eerste rechter zich ten onrechte onbevoegd heeft verklaard kennis te nemen van de eis op rechtstreekse dagvaarding;

Overwegende dat immers art. 138, zesde lid bis wetboek van Strafvordering de bevoegdheid van de politierechtbank voorziet voor het misdrijf van onvrijwillige slagen en verwondingen bij een verkeersongeval, wanneer dit misdrijf een band van verknoctheid of ondeelbaarheid vertoont met een inbreuk op het verkeersreglement, van dewelke de politierechtbank reeds gevat was;

Overwegende dat de politierechtbank van Bree reeds door dagvaarding van het Openbaar Ministerie in datum van 13 oktober 1962 aan Poelmans betekend, gevat was van de verkeersinbreuk, terwijl de rechtstreekse dagvaarding van 12 december 1962 dagtekent; dat ook de feiten ten laste van beide partijen verknocht zijn, vermits ze hun oorsprong vinden in hetzelfde verkeersongeval;

4. Voorwerp der rechtstreekse dagvaarding :

Overwegende dat het bestreden vonnis ten onrechte zich onbevoegd heeft verklaard kennis te nemen van de eis tot vergoeding van de door Poelmans opgelopen verwondingen omdat de rechtstreekse dagvaarding niet het misdrijf van onvrijwillige slagen voorzien bij artikel 418 en volgende van het Strafwetboek zou vermeld hebben, doch alleenlijk de overtreding op de wegcode vermeldde;

Overwegende dat de rechtstreekse dagvaarding duidelijk vermeldt dat in bedoeld verkeersongeval het linkerbeen van Poelmans vermorfeld werd en verder schadevergoeding vordert « voor de materiële schade

gezien de zware verwondingen opgelopen door Poelmans »; dat aldus de feiten waarop de rechtstreekse dagvaarding steunt, voldoende klaar zijn aangeduid;

Overwegende overigens dat noch de kwalificatie der feiten, noch de aanduiding van de betrokken wetteksten vereist zijn (Van Roey, Manuel de la Partie Civile, blz. 243, n° 101); en dat de kwalificatie van de feiten slechts belang heeft voor de toepassing van de strafwet, uitsluitend behorende tot de taak van het Openbaar Ministerie;

Overwegende dat uit de debatten voor deze Rechtbank blijkt dat al de partijen zich zeer goed bewust zijn dat de aan betichte Sion ten laste gelegde betichting, benevens de verkeersovertreding, deze is van onvrijwillige slagen en verwondingen te hebben toegebracht aan Poelmans Albert; dat de partij Sion Gaetan zich ten andere hierover ten gronde heeft verdedigd; dat zij ongetwijfeld reeds bij het ontvangen der rechtstreekse dagvaarding eveneens zeer goed wist waarover het geding handelde; dat er dus geen nietigheid is (Van Roy, ibidem, blz. 242);

5. De feiten :

Overwegende dat de feiten ten laste van de betichte Sion Gaetan nochtans niet bewezen zijn;

Overwegende immers dat betichte Sion, zowel toen de tegenligger in het zicht kwam, als op het ogenblik der botsing, zoals gesitueerd op het plan, volledig rechts reed en tevens voldoende plaats liet om die tegenligger, de rechtstreeks dagende partij Poelmans, die per moto reed gemakkelijk te laten doorrijden; dat de snelheid van Sion, alhoewel ze hoog was, nochtans in casu zonder oorzakelijk verband is met het ongeval;

UIT DE PERS

DE NIEUWE WET OP HET GEBRUIK DER TALEN IN GERECHTSZAKEN

Een grote stap naar een zuiver Nederlandse rechtspraak in de hoofdstad

In de «Brusselse Post» van 15 oktober j.l. verscheen een zeer belangrijk artikel, dat een verslag behelst over een voordracht, die gegeven werd door Mr. Leo Lindemans over «De nieuwe wet op het gebruik der talen in gerechtszaken».

Wij achten het zeer wenselijk dat de tekst ervan onder ogen gebracht worde van alle Vlaamse juristen en, met toestemming van Mr. Leo Lindemans, drukken wij hieronder bedoeld verslag.

* * *

De verschillende nieuwe taalwetten, die onlangs in het Staatsblad verschenen zijn, hebben enigszins de aandacht afgeleid van de nieuwe wet op het gebruik der talen in gerechtszaken, waaraan nochtans verschillende voordelen verbonden zijn.

Die wet van 9 augustus 1963, waarbij de grenzen van gerechtelijke arrondissementen en kantons werden aangepast aan de taalgrens en waarbij tevens de gerechtelijke taalwet van 15 juni 1935 werd gewijzigd, is Mr. Leo Lindemans een paar weken geleden, in een boeiende voordracht, komen toelichten voor de leden van de Vlaamse Club. Wat de opvattingen van deze

Vlaamse jurist daaromtrent zijn, kan men hierna lezen.

De gerechtelijke taalwet, aldus Mr. Lindemans, is voorzeker niet de belangrijkste. Besturen en onderwijs grijpen dieper in het leven van de gewone burger in. Toch mogen wij, ook buiten het milieu van magistraten, notarissen, advocaten, enz., het belang van de gerechtelijke taalwet niet onderschatten.

Het aantal gerechtszaken stijgt met de jaren, ongeveer het stijgend ritme volgt van het aantal verkeersongevallen, verzekeringspolissen, onteigeningen, belastingen, sociale verplichtingen en dies meer. Verder is voor allerlei aangelegenheden, die niets met processen te maken hebben, het beroep op de rechter of op de griffie noodzakelijk: familieraden en zegelleggingen, handelsregister, nijverheidstekeningen en -modellen, verklaringen in pachtaangelegenheden, enz.

De rechtbank speelt overigens een sociaal-culturele rol, die vooral in kleine steden of dorpen zeer aanzienlijk is. Bestaat die rechtbank uit Vlaams- en sociaalvoelende mensen en volgen balie en notariaat het voorbeeld van die magistraten, dan is hun verheffende invloed duidelijk zichtbaar op het sociaal en cultureel leven van de streek.

A. Huidige toestand.

Om de verstrekkende draagwijdte van de nieuwe taalwet te vatten, moet men even herinneren aan de gerechtelijke toestand rondom de hoofdstad. Tweeëntwintig Vlaamse gemeenten van het arrondissement Brussel, met een totale bevolking van ongeveer 106.000 inwoners, behoren tot het amtsgebied van Brusselse vrederecht-kantons, d.w.z. waarvan de zetel gevestigd is in de Brusselse agglomeratie (Anderlecht, Schaarbeek, Sint-Joost-ten-Node, Elsene en Ukkel). De vrederechters, bijgevoegde vrederechters en plaatsvervangende vrederechters van deze kantons zijn in feite meestal franstaligen (die evenwel het Nederlands examens hebben afgelegd). De griffies zijn naar buiten uit tweetalig maar inwendig uitsluitend franstalig, omdat ze het taalstatuut volgen van het plaatselijk gemeentebestuur.

Wanneer een inwoner van Zaventem (kanton Schaarbeek) zijn gebuur dagvaardt voor zijn vrederechter, dan moet dit in het Nederlands geschieden, omdat Zaventem, ook volgens de gerechtelijke taalwet, in de Vlaamse taalstreek is gelegen. Maar indien deze gebuur verklaart geen of onvoldoende Nederlands te kennen, dan bekomt hij van de vrederechter de franstalige rechtspleging. De Vlaamse inwoner van Zaventem kan dan van zijn eigen rechter geen rechtspraak bekomen in de taal van de streek, alhoewel de verwerende partij woont in een zuiver Vlaamse gemeente...

Wanneer diezelfde inwoner van Zaventem een tegenpartij, die in Luik woont, moet dagvaarden voor zijn vrederechter (Schaarbeek), moet hij zelfs dagvaarden in het Frans zodat de rechtspleging in elk geval in het Frans doorgaat. Zulke gevallen zijn allesbehalve zeldzaam.

De bestaande toestand betekent derhalve een ongehoorde discriminatie tussen de inwoners van die 22 Vlaamse gemeenten rondom Brussel en de overige staatsburgers. De Vlamingen uit die gemeenten hebben geen vrederechter die hun gedingen altijd in de streektaal beslecht: niet de streektaal, maar de taal van de verwerende partij is de taal van de rechtspleging. En die discriminatie treft 106.000 inwoners!

Op het niveau van de rechtbank van eerste aanleg en van de handelsrechtbank van Brussel is die onrechtvaardigheid trouwens dezelfde, met dit verschil dat zij alle Vlaamse gemeenten van gans het arrondissement Brussel treft, d.w.z. een gebied met ongeveer 400.000 inwoners!

B. Nieuwe toestand.

Aan de staat van zaken wat aangaat rechtbank van eerste aanleg en handelsrechtbank wordt feitelijk niets veranderd, maar wat betreft het gebied van de vrederechters heeft zij verrekende gevolgen.

Zeventien van de 22 benadeelde gemeenten worden overgeheveld naar zuiver-Vlaamse kantons, waarvan de vrederechter een Vlaming is en alleen in het Nederlands mag vonnissen. Het zijn: Dilbeek, Itterbeek, St.-Martens-Bodegem, Zellik, Groot-Bijgaarden, Overijse, Hoeilaart, Sterrebeek, St.-Stevens-Woluwe, Diegem, Nederokkerzeel, Nossegem, Steenokkerzeel, Zaventem, Alsemberg, Beersel en Ruisbroek. Zij tellen samen ongeveer 70.000 inwoners. «De vervlaamsing» van deze gemeenten in gerechtelijk opzicht is des te merkwaardiger wanneer men bedenkt dat verschillende daarvan met verfransing bedreigd waren.

Jarenlang hebben wij in congressen en moties voor

de Vlaamse gemeenten rondom Brussel Vlaamse rechtscollages geëist. Dat wij die nu bekomen hebben, schijnen velen niet eens te weten. Men viert terecht de terugkeer van de zes Voerders naar Limburg. Maar bestaat er niet heel wat meer reden om te juichen bij de terugkeer in gerechtelijk opzicht van zeventien gemeenten naar Vlaams-Brabant? Of zijn wij in Vlaanderen de tel kwijtgeraakt?

In de randgemeenten.

Men heeft reeds opgeworpen dat wij die aanwinst hebben moeten «kopen» met onaanvaardbare concessies in de randgemeenten. Wel, die onderstelling is vals, en het volstaat de wet te lezen om dit in te zien.

Vijf van de zes randgemeenten, namelijk Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, St.-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem, worden gelicht uit de kantons St.-Joost-ten-Node en Ukkel, en samengebracht in twee nieuwe vrederechterskantons: Kraainem en St.-Genesius-Rode.

Deze kantons zijn Vlaamse kantons. De vrederechter moet een Vlaming zijn. De rechtspleging moet in het Nederlands ingeleid worden. Zij moet in het Nederlands voortgezet worden, behalve wanneer de verwerder verklaart geen of onvoldoende Nederlands te kennen en zijn woonplaats heeft in een randgemeente.

Volgens het tot onlangs bestaande stelsel moet de eisende partij, wonend te Kraainem, de verwerende partij voor de vrederechter van St.-Joost-ten-Node dagvaarden in het Nederlands of in het Frans, naargelang zij woont in een Vlaamse of een Waalse gemeente. Er mag in het Nederlands of in het Frans gedagvaard worden, wanneer de verwerende partij woont in de Brusselse agglomeratie. De Vlaamse inwoner van Kraainem wordt dus in veel gevallen het recht ontzegd in het Nederlands beroep te doen op zijn eigen rechter.

Maar zelfs in de gevallen waar hij zijn tegenstrever in het Nederlands heeft gedagvaard, kan deze laatste hem de franstalige procedure opdringen, ook wanneer hij zijn woonplaats heeft in Antwerpen, Gent of Hasselt!

De nieuwe wet heeft dit grondig gewijzigd. Alle zaken moeten in het Nederlands ingeleid worden en alleen de ingezetene van een randgemeente kan taalwijziging vragen.

De faciliteiten, die de Walen en franssprekenden uit Wallonië, uit de Brusselse agglomeratie, uit de vreemde en uit Vlaanderen genoten, zijn zonder meer afgeschaft. Alleen de franstalige ingezetene van een randgemeente kan aan zijn vrederechter de franstalige procedure vragen.

Op het eerste gezicht lijkt het paradoxaal, dat het recht op franstalige rechtspraak toegekend wordt aan de franstalige inwoners van een Vlaamse gemeente, zij het dan een randgemeente, dan wanneer dat zelfde recht ontzegd wordt aan ingezetenen van de tweetalige Brusselse agglomeratie en van het zuiver Franse taalgebied. Toch is die regel volkomen logisch. De franstalige inwoner van een randgemeente staat voor zijn natuurlijke rechter, terwijl de Brusselaar of Waal in Kraainem of St.-Genesius-Rode enkel een gast is.

De wetgever heeft niets anders gedaan, dan consequent voorschrijven wat door de regering als grondbeginsel van de nieuwe taalwetten werd geproclameerd: de randgemeenten zijn zuiver Vlaamse gemeenten, waar de streektaal geldt voor iedereen, behoudens tegemoetkomingen voor de werkelijk frans-talige ingezetenen van de randgemeenten.

Deze tegemoetkomingen zijn individueel (d.w.z. dat zij één voor één door iedere belanghebbende en voor iedere zaak afzonderlijk moeten aangevraagd worden) en facultatief (d.w.z. dat de belanghebbende het initiatief moet nemen voor de aanvraag). Zij worden verleend door de rechter, nooit «genomen» door de particulier. Zij worden door de rechter geweigerd, wanneer de aanvrager voldoende Nederlands kent. En al deze regelen worden onverbiddelijk voorgeschreven op straf van nietigheid van de rechtspleging.

Zeker kunnen sommigen nu oordelen dat die tegemoetkomingen nog te veel zijn en wensen dat zij eenmaal totaal zullen verdwijnen. Intussen staat één feit vast: de nieuwe gerechtelijke taalwet heeft vijf van de zes betwiste randgemeenten gehaald uit de greep van de Brusselse agglomeratie, waarin zij — gerechtelijk althans — bijna helemaal waren opgegaan. De Vlamingen hebben alleszins reden om te juichen!

En Wemmel?

Het heeft er enigszins de schijn van dat de wetgever met het geval Wemmel verveeld heeft gezeten. Wemmel heeft de roep, de randgemeente te zijn die het minst door verfransing bedreigd is. Zij ligt geïsoleerd van de andere randgemeenten. Aan de andere kant behoort Wemmel van oudsher tot een zuiver Vlaams kanton, in tegenstelling met de andere vijf randgemeenten.

Men had een vrederecht kunnen oprichten te Wemmel, met als enig rechtsgebied Wemmel zelf, en dit vrederecht laten bedienen door de vrederechter van het nieuwe kanton Halle 2. Maar deze magistraat heeft reeds Halle, St.-Genesius-Rode en Kraainem te bedienen. Van een andere kant zou van Vlaamse zijde protest zijn gerezen, indien men het kanton Wemmel zou laten bedienen door de vrederechter van een Brussels kanton.

De meest logische oplossing leek dus: het kanton Wemmel laten bedienen door de vrederechter van Wolvertem. Maar dit onderstelt dan dat de vrederechter van Wolvertem die sinds de taalwet van 1935 een Vlaming moet zijn, nu bovendien blij zou geven van zijn kennis van het Frans door het wettelijk voorgeschreven examen af te leggen. Maar de huidige vrederechter heeft dit examen niet afgelegd. Alhoewel iedereen weet dat hij perfect tweetalig is, zou hij nochtans dat taalexamen moeten afleggen opdat het wettelijk regime van de zes randgemeenten hetzelfde zou zijn. Maar niemand kan een vrederechter daartoe verplichten: benoemd voor het leven, bezet hij zijn zetel met een onvervreemdbaar recht.

Een logische oplossing kon derhalve niet gevonden worden. De wetgever heeft dan maar meteen de meest eenvoudige oplossing aangenomen: Wemmel blijft waar het was, namelijk in het Vlaams kanton Wolvertem. Er werd in de wet voorzien dat de vrederechter van Wolvertem het Frans taalexamen moet afgelegd hebben, maar dat voorschrift blijft voorlopig dode letter.

Eveneens werd voorzien, dat de franstalige ingezetene van Wemmel, wanneer hij voor de vrederechter van Wolvertem wordt gedagvaard, de Franse rechtspleging kan aanvragen. Maar de vrederechter bevindt zich in een toestand van wettelijk belet om een franstalige zaak te aanhoren. Hij zal ze dus moeten verwijzen naar een Brussels vrederecht. Het is sterk te betwijfelen dat de Franse procedure veel zal gevraagd worden te Wolvertem!

Alles wijst erop dat de toestand van Wemmel slechts voorlopig geregeld werd. En uit de richting die werd ingeslagen kunnen wij afleiden, dat Wemmel, wanneer het zijn definitief gerechtelijk statuut zal krijgen, bij de zuiver Vlaamse gemeenten zal blijven behoren, aldus Mr. Lindemans.

Met de uitzuivering van de anomalieën in de vrederechten van het Brusselse, heeft de nieuwe wet tevens de taaltoestand van de notarissen en deurwaarders genormaliseerd. Deze gerechtelijke ambtenaren zullen in de 22 gemeenten, inclusief de zes randgemeenten, voortaan Vlamingen zijn. Bovendien zullen zij niet eens het bewijs van tweetaligheid moeten leveren.

Daarmee zijn de gerechtelijke taalproblemen van het arrondissement Brussel in aanzienlijke mate opgelost. Maar er blijft nog heel wat te doen.

Het rechtsgebied van de werkrechtshraden moet aan de nieuwe toestand aangepast worden. Die aanpassing is door de regering in het vooruitzicht gesteld. Wanneer dat gebeurt, zal Tervuren moeten geschrapt worden uit de gemeenten die afhangen van de werkrechtshraad van Brussel.

De kroon moet op het werk gezet worden door de oprichting van een zuiver Vlaamse rechtbank van eerste aanleg en een rechtbank van koophandel voor de gemeenten van de Vlaamse kantons. Die rechtbank zou theoretisch moeten zetelen te Vilvoorde of te Halle. De heer Lindemans staat evenwel voor, dat die Vlaamse rechtbanken op het Justitiepaleis te Brussel moeten zetelen. De centrale ligging van Brussel pleit daarvoor. Maar het is bovenal een Vlaams belang, dat een zuiver Nederlandse rechtspraktijk ontstaat in de hoofdstad. En de nieuwe wet opent daartoe in ruime mate de weg!

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Plechtige openingszitting van 19 oktober 1963

Op zaterdag 19 dezer had de plechtige openingszitting plaats van de Vlaamse Conferentie der balie van Antwerpen. Een uitgelezen publiek vulde de zaal en talrijke hoogwaardigheidsbekleders en hoge magistraten waren aanwezig. Vermelden wij onder velen de Heer Minister van Justitie P. Vermeylen, de Heer Eerste Voorzitter van de Raad van State, de Heer Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel met talrijke raadsheren van het Hof en leden van het Parket-generaal, de vertegenwoordigers van de Heer Auditeur-generaal bij de Raad van State, de Militaire Bevelhebber der Provincie, de vertegenwoordiger van Z. Exc. de Bisschop van Antwerpen, de Heer Voorzitter der Rechtbank, de Heer Prokureur des Konings, de Heer Voorzitter der Rechtbank van Koophandel, zeer talrijke leden van de zittende en de staande magistratuur, de Heer Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten, de stafhouders van Brussel, Gent en andere balies. Uit het buitenland waren talrijke delegaties gekomen, namelijk de Heer deken van de balie bij de Hoge Raad der Nederlanden, alsmede de dekens van Amsterdam, Rotterdam en Middelburg en meerdere vertegenwoordigers van de Jonge Balies uit verschillende steden. Ook de Heer stafhouder der balie van Parijs was vertegenwoordigd met twee

secretarissen van de Conférence du stage, alsmede de stafhouder en de voorzitter der Jonge Balie van Luxemburg. Voor het eerst waren tevens de hoofden van de Rechtsanwaltskammer en van het Anwalts-verein uit Keulen op de plechtigheid aanwezig.

De voorzitter Mr. Jozef Dyck sprak een voortreffelijke rede uit om al de anawezigen welkom te heten, zijn dank uit te spreken voor hun belangstelling en de doeleinden van de Vlaamse Conferentie uit te stippelen, met een warme oproep aan de jonge confraters om actief aan haar werkzaamheden deel te nemen.

De voorzitter gaf dan het woord aan de openingsredenaar Mr. Hein Albers, die als onderwerp had gekozen «Het woord is aan het individu». In zijn rede gaf hij een uitmuntende synthese van het verdrag betreffende de rechten van de mens. Na een historische schets van de eeuwige strijd tussen de individuele rechten en het staatsbelang, legde hij er de klemtoon op hoe in de laatste jaren door het instellen van het Hof voor de rechten van de mens te Straatsburg de internationale rechtspraak niet meer beperkt bleef tussen staten, maar hoe nu elke particulier, in geval van schending der mensenrechten, zijn klacht kan doen gelden en genoegdoening kan bekomen tegenover een staatsorganisatie die haar machten te buiten gaat.

Mr. Albers, die zijn rede hield in een uiterst keurige taal, wist het publiek ten zeerste te boeien. Door tijdens zijn rede talrijke voorbeelden aan te halen van gevallen die reeds voor het Hof te Straatsburg werden behandeld, wist hij de aandacht van het talrijk publiek voortdurend gaande te houden en zijn voortreffelijke rede werd met een uitbundig handgeklap begroet.

De Heer stafhouder Albert Dieryck wenste de spreker van harte geluk, onderstreepte het belang van zijn uiteenzetting en voegde aan de ideeën, die in de rede werden ontwikkeld, nog enkele persoonlijke bedenkingen toe. Hij sprak dan een roerend afscheid uit aan de confraters die tijdens het verlopen jaar aan de balie ontvallen waren en richtte uiteindelijk een oproep tot de stagiairs om hen te wijzen op de grootse taak die voor hen is weggelegd nu er, door de internationale samenwerking op Europees vlak en de ontwikkeling van de sector van het economisch recht, zulke brede horizonten voor de jong juristen openstaan.

Onze lezers zullen al deze spreekbeurten in het tegenwoordig nummer van het Rechtskundig Weekblad gedrukt vinden.

Na de openingsplechtigheid werd een zeer talrijk gezelschap door Mevrouw en Mr. Jozef Dyck ontvangen in de salons van het Huis Osterrieth, waar een allergezelligste atmosfeer heerste en waar iedereen opgetogen was over deze zo geslaagde openingszitting.

In hetzelfde gebouw had 's avonds een luxueus banket plaats, waar talrijke tafelredevoeringen werden uitgesproken en waar, naar traditioneel gebruik, tot laat in de nacht een revue werd opgevoerd, die helemaal in de geest van de Vlaamse Conferentie, tot de besten behoort die ooit werden voorgebracht.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad : jrg. 1963 - nr. 35 :

M. P. Rooyakkers, Enige opmerkingen over draagkracht i.v.m. artikel 470 eerste lid B.W. en het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941. — A. J. M. Kunst, Pachtwet en rechtshistorie. — H. G. Heuzeveldt, De Reder gered? — K. van Rijkevorsel, Inspiraak. — H. van den Heuvel « Is het Buitengewoon Ontslagrecht onverbindend? »

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : jrg. 1963 - nr. 4785 :

J. Drion, Aanvaring en « eigen schuld » (n.a.v. H.R. 25 mei 1962, N.J. 1963, 321) (II). — J. M. Polak, Tijdschriftenoverzicht : Rechtsgeleerd Magazijn Themis, jaargang 1962 (II, slot). — R. D. Kollewijn, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (III). — J. M. Polak, Vevanos 30 jaar.

Ars Aequi : jrg. 1963 - nr. 10 :

H. Donker, Enkele aantekeningen bij het artikel « Nieuw Guinea en de conventies van Genève ». — C. F. Rütter, Repliek.

Journal des Tribunaux : jrg. 1963 - nr. 4419 :

R. Abrahams, La preuve civile par magnétophone. — L. P. Suetens, L'influence de la réglementation de la C.E.E. sur la loi belge du 27 juillet 1961.

Revue de Droit Intellectuel : jrg. 1963 - nrs. 6-7 :

Philippe Coppieters de Gibson, 15 août 1900 - 29 juillet 1963. — A. Braun, Elaboration d'une théorie de l'acte commercial déloyal et illicite vis-à-vis des réglementations modernes de la concurrence.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique : jrg. 1963 - nr. 10 :

Etat civil. — Affiches. — Affichage. — Archives, documents et bibliothèque. — Bibliographie. — Compétence administrative et judiciaire. — Enseignement primaire. — Finances provinciales et communales. — Fonctionnaires. — Anciens combattants. — Impositions communales. — Loi communale. — Polders et wateringues. — Responsabilité. — Services publics. — Urbanisme. — Voirie et constructions. — Revue de la jurisprudence.

Recueil Dalloz : jrg. 1963 - nr. 34 (Partijs) :

R. Savatier, Est-ce possible ?

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"